

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

A venit Lenin!

O pagină din
eroicul preludiu
al Marii Revoluții
Socialiste
din Octombrie

de N. Jdanov

(pag. 3)

FOȘTII ȚARI...

de S. Mstislavski

(pag. 4)

NATURA COMPLO- TEAZĂ...

(pag. 6-7)

Dramaturgul
A. D. Salînski
ne răspunde
la 5 întrebări

de Sonia Filip

(pag. 9)

Smolnii — cartierul general al Revoluției

Foto: ION MICLEA

Pe colinele
înverzite
ale Etiopiei

Popas în insula mirodeniilor

(pag. 10)

ANUL XX

45

(1025)

6 noiembrie 1964

12 pagini, 1 leu

memento

simbolul
vieții...

Există în lume orașe și orașe. Unele se nasc din întâmplare, altele sînt impuse de necesități economice. În această din urmă categorie se încadrează și orașul sovietic Kiriși.

Înainte de război, puțini au auzit de localitatea aceasta, așezată pe malul râului Volhov, nu departe de Leningrad. În toamna anului 1941, sub ploaia de bombe naziste, orașul a ars pînă în temelii în interval de numai o oră. De atunci comunicatele de război pomeneau din cînd în cînd despre lupte înverșunate date pentru așezarea Kiriși, din care nu mai rămăsesse decît numele. Dar a trecut o vreme și Kiriși a început să fie din nou prezent în paginile ziarelor, de data aceasta, însă, ca un simbol al vieții, al muncii constructive.

Pînă acum cîțiva ani, în gara Kiriși rareori poposea vreun tren. Și mai rar coborau din el călători. Acum, însă, sosesc aici zilnic sute de vagoane de pasageri și de marfă și oameni, mulți oameni care vin să înfăptuiască grandiosul plan de construire a orașului, necesitate obiectivă determinată de chimie și petrol. Să nu vă închipuiți cumva că la Kiriși au fișnit la suprafață torente de aur negru. Nu, el va fi adus acolo prin conducte din Tataria. După ce va străbate 1500 de kilometri pe o arteră de oțel, petrolul se va transforma în uzina — în curs de construcție lângă Kiriși — în benzină și combustibil pentru locomotivele Diesel, în bitum și păcură. Uriașa rafinărie de petrol va alimenta cu combustibil toate regiunile și republicile din nord-vestul U.R.S.S., de la Marea Baltică la țărmurile Oceanului Înghețat de Nord. În preajma orașului se va înălța de asemenea o gigantică centrală termoelectrică. Kiriși va deveni și o puternică bază a industriei constructoare.

Contururile viitorului oraș-grădină, care vine să se alăture celor 1763 de orașe sovietice, se desenează limpede încă de pe acum. Pe locuri presărate încă acum trei ani cu mine și bombe neexplodate, urme sinistre ale războiului de cotopire, se înalță astăzi zeci de clădiri moderne cu un păienjenis de antene de televizoare pe acoperișuri. Peste puțin timp locuitorii orașului vor putea viziona filme pe ecran lat.

Lucrările de construcție ale complexului industrial sînt în toi. Numai anul acesta au fost excavate peste patru milioane de metri cubi de pămînt, s-au turnat 125.000 de metri cubi de beton, au fost montate 80.000 de tone de schelete metalice și circa 400 de kilometri de conducte, au fost construiți peste 40 de kilometri de șosele...

g. b.

ce
citesc
tinerii?

Este o problemă care-i interesează, desigur, nu numai pe cei în cauză, ci și pe pedagogii sau editori, de pildă. Pentru a afla dar care sînt cărțile cele mai populare și care sînt scriitorii cei mai citiți de tinerii sovietici între 16 și 28 de ani, Institutul de cultură „Krupskaia” din Leningrad a făcut o anchetă printre tinerii muncitori, ingineri și tehnicieni din 22 de organizații și întreprinderi de construcții, șase birouri de studii și proiectări precum și printre studenții a șase școli superioare din cîteva orașe (Leningrad, Arhanghelsk, Ivanovo, Kirov și Petrozavodsk).

Au fost completate aproape 11.000 de chestionare; la sistematizarea răspunsurilor au fost utilizate mașini de calcul.

Să vedem, însă, mai întîi cine sînt cei care au completat formularele? După cum mai arată „Leningradskaja Pravda”, 42 la sută dintre muncitorii chestionați au studiile medii terminate, 44 la sută dintre ei au frecventat șapte pînă la zece clase și numai 7 la sută nu au decît școala elementară. Restul sînt absolvenți de școli superioare sau urmînd cursuri universitare. Scriitorul clasic preferat al tinerilor muncitori este Lev Tolstoi, urmat de

V. DMITRIUK

— Maria Ivanovna, Sidorov copiază de la mine

Pușkin și Cehov. Foarte des numiți au fost de asemenea Gogol, Dostoievski, Kuprin, Lermontov, Nekrasov și Turgheniev. În ce privește literatura sovietică contemporană preferințele se îndreaptă în primul rînd spre Șolohov, după care, însă, simpatiile se împart: tinerii muncitori îl numesc numai decît după el pe Fadeev, studenții pe Maiakovski iar inginerii și tehnicienii pe Alexei Tolstoi, Ehrenburg și Paustovski.

Cei mai citiți scriitori străini sînt Dreiser, Jack London, Remarque și Zola. Inginerii, tehnicienii și studenții au și ei preferințe similare dar ordinea acestora e deosebită: Remarque, London, Dreiser. Cei din urmă manifestă o certă predilecție și pentru Hemingway.

În afară de cele de mai sus ancheta a arătat că 96 la sută dintre tinerii muncitori chestionați, 97 la sută dintre ingineri și tehnicieni și 97,5 la sută dintre studenții citesc cu regularitate cel puțin un ziar. De asemeni, 84,4 la sută dintre studenți, 86,9 la sută dintre muncitori și 90,6 la sută dintre ingineri și tehnicieni au biblioteci personale.

m. v.

piatra
contra
oțelului

O dată ajunsă în cuptor piatra se topește întocmai ca un fulg încălzit de razele soarelui. Dar pentru ea să înceapă să curgă ea are nevoie de o temperatură de 1300 de grade. Aceasta se realizează în turnătorii pentru piatră în care sînt reproduse întocmai procesele ce se petrec în străfundul vulcanilor. Căci este știut că piatra nu e altceva decît magmă solidificată în urma răcirii.

Pentru ce este nevoie să se treacă piatra, mai precis anumite varietăți de piatră — bazaltul și diabazul — prin acest proces? Cu atît mai mult cu cît la finele fazei de fabricație produsul nou obținut este tot o piatră? Piatra cea nouă capătă în focul cuptorului însușiri prețioase. Așa, de pildă, plăcile de bazalt, produse de turnătorii de piatră din Moscova și folosite la captușirea unor instalații sînt de zece ori mai rezistente la frecare decît oțelul, iar țevile din același material sînt de douăzeci de ori mai rezistente decît cele din oțel.

Din piatră turnată se fabrică mai bine de 100 de produse. Acestea înlocuiesc cu succes produsele similare din metale feroase și neferoase în industriile chimică, metalurgică și alimentară. Ba în unele procese tehnologice ele se folosesc în exclusivitate neputînd fi cu nimic înlocuite. Iată și cîteva cifre elocvente: fiecare tonă de piatră turnată, folosită pentru protejarea utilajelor împotriva coroziunii sau ca material rezistent la frecare, conservă pînă la opt tone de metal; durata de funcționare a utilajelor și construcțiilor crește de circa zece ori.

d. v.

morsele
captive...

D. Hagenbeck, proprietarul celebrei grădini zoologice din Hamburg a suferit recent o pierdere care l-a afectat profund: Raudi, o simpatică și populară morskă de 16 ani, a murit, în ciuda tuturor îngrijirilor care i-au fost date. Proprietarul grădini zoologice din Hamburg a trimis numaidecît o scrisoare Asociației zoologice din Moscova, rugînd stăruitor să i se procure altă morskă.

Nu știm, însă, dacă cererea a putut fi satisfăcută sau nu întrucît, după cum ne asigură ziarul „Moskovskaia Pravda”, după moartea lui Raudi n-au mai rămas în toată lumea decît cinci morse captive.

Într-adevăr, morsele sînt considerate animale foarte rare. E aproape imposibil de prins o morskă adultă în apele Arctice. Pe țărmurile Oceanului Înghețat de Nord, în strîmtura Bering și în Alaska există numai trei locuri unde morsele își găsesc un adăpost trecător în timpul verii. În schimb, o dată prinse, morsele pot fi îmblînzite ușor și se dezvoltă în cele mai bune condiții. Morsa „Malis”, de pildă, trăiește în grădina zoologică din Moscova de mai bine de zece ani. Își are tabieturile ei — cunoscute de toți cei care frecventează mai des colțul care i-a fost rezervat — și chiar persoanele preferate. Cea mai mare parte a timpului și-o petrece în apă, jucîndu-se cu o pușcă de lemn, un balon sau un cauciuc de automobil.

s. p.

muzcul
primește
comenzi

Str. Stanislavski nr. 7 — iată o adresă devenită în ultimii ani familiară nu numai cetățenilor Moscovei, dar și numeroșilor turiști care o vizitează și care se interesează de artele folclorice. Pe această stradă se înalță o frumoasă clădire datînd de la sfîrșitul secolului trecut, care găzduiește Muzeul de artă populară, posesorul unor colecții de o mare valoare artistică.

În vitrine sînt expuse diverse animale — urși, lupi, iepuri — sculptate în lemn de mesteacăn de țăranii din regiunea Kirov. Admirabilele sculpturi n-au fost vopsite, căci artiștii din popor au ales materialul de așa natură, încît să imite cît mai bine culorile naturale. Fapt care, de altfel, parcă le și face să trăiască. Dar iată și obiecte lucrate de artiștii din Hohoma: scaune și mese pentru copii, linguri, lingurițe și solnițe din lemn roșu aurit, o culoare aparte care rezistă foarte bine la căldură (de o astfel de lingură te poți servi ani întregi fără ca să-și piardă strălucirea). În schimb, lo-

cuitorii Gjelului sînt vestiți pentru ceramica pe care o lucrează: farfurii și ulcioare, oale, obiecte care nu o dată au stîrnit admirația publicului la expozițiile și tîrgurile internaționale unde au fost prezentate.

Foarte mulți dintre vizitatorii Muzeului de artă populară din Moscova sînt dornici să-și procure, potrivit gusturilor, unele din obiectele expuse. Dar cum să faci asta într-o instituție de artă, în care majoritatea exponatelor reprezintă unicele? Lucrătorii muzeului au luat o interesantă inițiativă. „Doriți să vă procurați un obiect? — se adresează ei amatorului. În cazul acesta, vă rugăm să treceți pe la biroul nostru de comenzi”.

Într-adevăr, pe lângă direcție funcționează un birou care înregistrează cererile, pentru ca numai după cîteva zile să remită personal sau să trimită prin poștă articolul solicitat. Articolul reprezentînd copia fidelă a obiectului de artă rîvnit, executat de meșterii moscoviți organizați în cooperativă.

a. b.

racii
aviatori

Clienții restaurantelor pariziene sînt foarte amatori de „racii din Rusia”. În realitate gustoasele nevertebrate provin din Bielorusia, mai precis din lacurile situate în regiunea Poloțk.

Uniunea Sovietică a încheiat contracte pentru exportul de raci cu mari firme din Franța, Anglia, Danemarca și Belgia. În toate aceste țări transportul se face cu avionul, deoarece marfa trebuie livrată vie. Numai danezii și francezii au căpătat în cîteva luni o tonă și jumătate de raci pe calea aerului. Iată deci că vietăți cu un legendar „marș arier” călătoresc de data asta cu cele mai moderne și mai rapide mijloace de transport, — și nu înapoi, ci înainte.

Pescuirea racilor cade în sarcina uzinei de prelucrat peștele din Poloțk. De fapt, însă, nu toată uzina se ocupă cu această treabă, ci numai doi din salariații săi. Luka Jigunov și Mihail Juridov au obținut anul acesta o „recoltă” excelentă: patruzeci de chintale. E drept că ei se antrenează încă din copilărie și că sînt inventatorii unor capcane foarte ingenioase, din care racilor le e imposibil să scape.

z. h.

Strada
cadourilor

Una din cele mai frecventate artere ale Moscovei — strada Stoleșnikov — își va schimba numele. Ea se va chema strada Cadourilor.

Acest nod comercial al capitalei sovietice nu va suferi doar o simplă modificare în acțiunile sale civile. Pînă anul viitor întreaga înfățișare a străzii va căpăta o notă nouă și deosebit de originală. Magazinele care o mărginesc vor avea cîte o unică vitrină comună, de-a lungul fîcării dîntre trotuare. Firme luminoase de neon vor indica numele magazinului sau al produselor care se vînd în el: „Totul pentru femei” (cititorii de sex masculin să nu se neliniștească: va exista și un „Totul pentru bărbați”), „Cărți și stampe”, „Pietre prețioase și semiprețioase”, „Vinuri și fructe” etc.

Parterul tuturor clădirilor de pe strada Cadourilor va fi îmbrăcat în sticlă și oțel inoxidabil, ținută de un efect estetic incontestabil.

În vitrinele respective întreprinderile comerciale vor organiza veritabile „expoziții dinamice”. De exemplu, aparatele electrocasnice vor fi prezentate „în acțiune”, — demonstrîndu-se, sub ochii trecătorilor meritele unui aspirator sau virtuțile unui frigider. Magazinele de confecții sau de încălțăminte vor organiza „parade ale modei” în cadrul aceluiași vitrine.

Pe strada Cadourilor oricine va putea găsi daruri interesante pentru cei care îi sînt dragi. În cel mai rău caz fiecare își va face un dar sie însuși.

g. n.

N. J D A N O V :

A VENIT LENIN!

In sala mare și întunecoasă a cazarmii regimentului de infanterie Semionovski se adunaseră vreo trei mii de soldați. Era zăpușeală, mirosea doar o speranță deșartă, soldații se înghesuiau în jurul mesei pe care oratorii se urcau ca la o tribună. Și oratorii aceștia strigau unul după altul că pricina tuturor nenorocirilor sînt bolșevicii.

Intăriți de distrugerii, de dezorganizarea frontului, de foamea care chinuia țara și de faptul că ceea ce nădăjduseră cînd răsturnaseră regimul țarist rămăsese doar o speranță deșartă, soldații se înghesuiau în jurul mesei pe care oratorii se urcau ca la o tribună. Și oratorii aceștia strigau unul după altul că pricina tuturor nenorocirilor sînt bolșevicii.

— Nemții i-au trimis pe capul nostru! — răcnea răgușit, de sus de pe masă, un soldat slab, cu fața osoasă și gingii vinete, de scorbutic. — Noi ne chinuim, iar Wilhelm ni l-a trimis plocon pe Lenin într-un vagon plumbuit! Știți voi de ce l-a trimis? Ca să-i învrăjbească pe oameni! Nu-i prost Wilhelm, nu, vrea să ne înhațe cu mîinile goale!

Smulgîndu-și mantaua veche și uzată, soldatul răcni deodată cu o nestăpînită durere în glas:

— Dar n-o să le meargă! Nu-i lăsăm! Jos cu bolșevicii, jos cu ei!

Vocea i se frînse și se stinse sub tavanul scund al cazarmii. Era atîta tristețe, atîta durere în acest strigăt orb al omului chinuit de război, încît sala înfășată de soldați amuți, parcă pentru a asculta strigătul deznădăjduit.

Soldatul bolnav de scorbut amuți și el, și privirea lui spălăcită rătăci pe fereastră.

Și soldatul explodă din nou, cu atîta forță, încît capul i se clătina pe gîtul subțire de copil cînd strigă iară:

— Jos cu ei!

Tăcerea grea, apăsătoare se sparse în fîndări și din mîi de gîtlejuri izbucni un tunător:

— Jos cu e-e-i!

Și armele strînse în pumnii soldățești zvicniră deasupra capetelor, și minia schimonosea fețele.

— Jos cu e-e-i!

Și cineva începu să șușotească despre depozitele cu vinuri rămase de la țar, și cizme țintuite bocănită pe scări, și lăzi grele de zinc pline cu gloanțe fură ridicate pe brațe.

În clipa aceea un marinar tinerel, scund, cu o față veselă, rotundă și proaspătă, de țaran adolescent, veni fuga din stradă și nebănuind ce se petrecea în cazarmă, aproape sufocat de atîta bucurie și alergătură, strigă parcă numai cu buzele, numai cu strălucirea deosebită a ochilor:

— A venit Lenin!

Cu o expresie de concentrare plină de voință pe față, cu șapca înghesuită în buzunarul paltonului, Lenin tre-

— Mă tem că îi va fi ceva mai greu decît sihastrului biblic în arenă față în față cu leul flămînd — spuse și al doilea ironic și adăugă cu o bucurie răutăcioasă: — Aici nu-i Occidentul, e Rusia!

Lenin ajunse în mijlocul sălii, se ridică ușor pe scaun și de acolo pe suprafața netedă a mesei care servea drept tribună.

Își dădea foarte bine seama unde a nimerit și ce se întimplă acolo. Cu o jumătate de oră în urmă, cînd se afla în prezidiul Conferinței de partid pe întreaga Rusie, i se adusese la cunoștință că soldații din regimentul Semionovski, induși în eroare de propaganda eserilor și cadeților, vor să distrugă organizația bolșevicilor din Petrograd. Lenin se ridică îndată:

— Tovarăși, continuați aici lucrul fără mine, eu mă duc la miting. Dacă în rîndurile soldaților se nasc într-adevăr sentimente atît de primejdioase pentru noi, situația se poate schimba radical. Nu trebuie să pierdem nici o clipă.

Toți cei care erau în jurul lui încercaseră să-l convingă să renunțe și chiar voiseră să-l rețină. Dar Lenin nu le dăduse ascultare.

Și iată-l aici, printre soldați. Îl înconjurau ca un inel compact. Fețele lor erau posomorite, acoperite cu păr țepos crescut în tranșee. Îl priveau nelcrezător și tăceau încordați. Ce ascundea tăcerea aceasta?

— Tovarăși, — începu Lenin încet și, ștergîndu-și fruntea cu palma, trase adînc aer în piept. Venise încoace în grabă și simțea nevoia să-și tragă sufletul. — Adineauri am aflat că aveți nelămuriri, și anume cum am ajuns eu și tovarășii mei aici trecînd prin Germania. S-au răspîndit chiar zvonuri că am fi trimiși de Wilhelm. Pe ce se bîzuește aceste zvonuri? Pe simplitatea și credulitatea voastră. Dar să încercăm să ne descercăm singuri, să vedem ce e adevăr și ce e minciună...

Lenin înaintă chiar pînă la marginea tribunei și începu să explice ce greutăți uriașe a avut de întîmpinat grupul de bolșevici exilați de guvernul țarist și care primiseră sarcina să se întoarcă cu orice preț în Rusia și să participe la revoluție.

— Puneți-vă puțin în locul nostru — spuse el — și gîndiți-vă ce s-ar mai fi putut face în condițiile noastre?

Apoi Lenin explică:

— Am trecut cu bine, dar voi sînteți soldați și vă dați seama că s-ar fi putut întimpla și altfel. Cred că mulți dintre noi au fost gata și sînt gata și acum să-și dea și viața, numai să fie alături de popor, să ducă revoluția pînă la capăt. E adevărat, burghezia și moșierii sînt înclinați să creadă că revoluția s-a sfîrșit. Guver-

Soldații vuiră aprobator, înghesuindu-se cît mai aproape de tribună. Omul acela vorbea de parcă le ghicise gîndurile. Atingea exact fondul problemelor care îi frămîntau.

— Se pricepe! — strigă cineva din mulțime.

Lenin ridică mîna și gestul lui trăda nerăbdare.

— E o greșeală să se creadă că moșierii și burghezii vă vor da de bună voie pămîntul, și încă fără un preț bun de răscumpărare — spuse el. — Și-au agățat cite o insignă roșie de haină și strigă: „Vom face tot ce trebuie. Nu vă bateți capul, duceți-vă în tranșee și luptați”. Noi trebuie să le răspundem: „Nu, vom face noi toate acestea. Noi vom lua pămîntul!”

— Așa e! — se auzi un glas din preajma tribunei.

Strigase același soldat bolnav de scorbut, care cu numai cîteva minute în urmă vorbise atît de înverșunat. Stătea chiar în față, dar nimeni nu-l observase pînă atunci. Și iată că acum strigătul izbucnise probabil fără voia lui, în plină contradicție cu tot ceea ce spusese înainte. Toți simțiră aceasta și mulți începură să ridă. Încordarea, care înghetase sala în primele minute ale acestei întîlniri, dispăruse demult.

Lenin așteptă pînă se potoli țarma și continuă:

— Poporul a sfîrșit autocrația și în speranța că se va pune capăt războiului. Dar flacăra războiului poate fi definitiv înăbușită numai dacă poporul ia puterea în mîinile lui și silește burghezia din întreaga lume să țină seama de interesele muncitorilor, soldaților, țaraniilor. Iată în ce constă esența poziției pe care ne situăm noi, bolșevicii.

In paltonul lui uzat, Lenin, vînjos, puternic, cu umerii lați, trecîndu-și mereu palma peste fruntea-i bombată, se mișca agitat pe suprafața mică a tribunei improvizate și arunca în mulțime cuvinte pline de un adevăr aspru. Și pentru că omul acesta era acolo, alături de ei totul devenea limpede și simplu, evident și accesibil. Mulțimea îl asculta lacom, cu bucurie, saturîndu-și parcă mîntea istovită de căutarea răspunsurilor la toate problemele pe care le ridica viața. S-ar fi zis că omul acesta nu spunea nimic deosebit. Și totuși fiecare soldat simțea nevoia să strige: „Așa e, așa am gîndit și eu!” Acum, alături de Lenin, vechile gînduri căpătau o mare limpezime.

Reflecțînd cu voce tare, îi silea și pe ei să gîndească împreună cu dînsul, le stimula ideile, le punea întrebări și tot el dădea singurele răspunsuri posibile, care dezvăluiau întotdeauna esența. În fiecare cuvînt al lui se simțea o profundă cunoaștere a lucrurilor, experiență, inteligentă. Înțelegeau limpede că omul acesta era altfel decît dînsii, învățat, dar în același timp nu avea nimic boieresc distant, nimic care să pună stavilă, să tragă o linie nevăzută între ei.

Era de-al lor. Și cu fiecare clipă simțămîntul acesta se accentua. Trecuse ceva mai mult de o oră de cînd era acolo, în mijlocul lor, dar acum li se părea barbar și ciudat să-și închipuie că, încă acum ceva mai mult de o oră, ei toți, chinuți de infructuoasa căutare a adevărului, înrăiți de situația lor fără ieșire, de soarta lor amară, fuseseră gata să-l sfișie pe omul acesta. Acum l-ar fi urmat pînă la moarte pe drumul limpede și trainic al luptei spre care îi chema.

Lenin își întrerupse brusc discursul și zîmbi larg, trădînd și bucurie și înflăcărare.

— Deci, tovarăși, revoluția nu s-a încheiat. Ea continuă și noi cu toții o vom duce pînă la victoria finală. Trăiască revoluția!

Întreaga sală uriașă izbucni, într-un unic elan. Strigătele entuziaste, puternice ca un tunet, zgîlțiră zidurile umede ale cazarmii. Soldații se aruncară spre tribună, îl luară pe Lenin pe brațele lor virtuose și îl purtară așa, pe sus, spre ieșire. Mulțimea fremătătoare înconjură automobilul.

cu prin coridorul îngust pe care i-l lăsau soldații. Simțea privirile fixe, atente, vrăjmașe ațintite asupra lui, auzea respirația surdă, încordată a mulțimii.

Doi ofițeri, amîndoi membri ai comitetului soldățesc de regiment, schimbă între ei priviri semnificative și printr-o înțelegere tacită începură să se tragă spre ușa laterală: pentru orice eventualitate era mai prudent să stea de o parte.

— Nu știe unde a nimerit — spuse unul.

nul provizoriu se străduiește să-i închidă drumul, cînd de fapt ea trebuie dezvoltată. Poporul încă n-a obținut ceea ce a constituit țelul luptei lui. Nu-i de ajuns să-l înlături pe țar. Trebuie ca pămîntul să fie împărțit imediat poporului fără nici un fel de răscumpărare. Pămînturile moșierilor trebuie să treacă în mîinile țaraniilor conform hotărîrii comitetelor locale. Aceasta este una din cele mai importante și mai urgente sarcini ale revoluției!

FOȘTII TARI...

Fragment din povestirea documentară „In ajun” de S. Mstislavski.

Tocmai se sfârșise micul dejun al familiei imperiale: șaisprezece feluri de mîncare, abia atinse de tacimurile aurite. Nicolae băuse două pocale de vin de Madera și era mai bine dispus. Cafeaua urma să fie servită în „camera albastră”, de lângă sufragerie.

Trecură acolo. Alexandra Feodorovna, într-o roche neagră, cu un decolteu mic, acoperit de trei șiruri de perle, se așeză pe divanul de lângă un perete mai îndepărtat. Pe obraji, sub ochi, avea pete roșii. Plînsese?

scribă Alexandra, frecîndu-și degetele. A trebuit să-mi torn pe mînă un flacon întreg de parfum ca să mă spăl de această atingere. Ai dreptate într-o singură privință: se vedea cit de colo că s-a intimidat în fața mea. Sint convinsă că pe drum se va purta cu tot respectul și va face tot ce va fi necesar...

— Ei, atunci e perfect! exclamă voios Nicolae. Liniștea se va restabili; de asta nu mă îndoiesc cituși de puțin. Și Kornilov, pe care Rodzeanko l-a adus la Petersburg pe sub nasul idiților acelora din

scaun aurit ce-i sta în cale, lângă o masă, șopti:

— Am să fiu cumplit.

Ușa se dădu în lături. Netezindu-și cu mîna-i tremurîndă favoriții încărungiți, în odaie pătrunse un bătrîn înalt, îmbrăcat într-o redingotă.

Alexandra își făcu în grabă, cu osîrdie, semnul crucii:

— Ocrotește-ne, doamne! Ce s-a mai întîmplat, conte Benkendorf? Ești alb ca varul!

— E nemaiauzit!

Revenindu-și, Benkendorf se înclină adînc.

— Maiestate! voastre mă vor ierta că am îndrăznit să intru fără să fiu anunțat. Imprejurările însă... A pătruns în palat un bandit...

— Singur? rosti Alexandra, cu ochii fulgerînd de furie. Oare ușile palatului sint deschise oricărui pungaș și nu mai există nici un fel de gardă?

Benkendorf rosti cu ură, arătîndu-și dinții săi galbeni și mari:

Tarul, țarina și ceea ce se întîmplă din ordinul lor.

— Nu, trebuie să-ți mai spun o dată: dispoziția maiestatei tale mă scoate pur și simplu din fire. Impresia mea e că... treci prea ușor peste cele întîmplate.

Nicolae, îmbrăcat într-o tunică de casă, stătea la fereastră și bătea ușor darabana în geam, în ritmul marșului militar pentru toboșari, care-i plăcea lui atît de mult. În curte, lângă poartă, se afla o mașină. A și venit? Dar plecarea era fixată pentru ora trei. Valeții mai erau încă ocupați cu bagajele.

Auzind vocea soției, se întoarse spre ea și-i răspunse tot în engleză, limba în care vorbeau de obicei între ei.

— Cred în providența divină, Alix. Și dacă e vorba să judecăm filozofic, nu s-a petrecut nici o catastrofă. Ca să fiu sincer, sint chiar bucuros că voi petrece un timp oarecare în concediu.

Împărăteasa ridică miniață capul:

— Numești aceasta concediu?

— Exact, răspunse Nicolae, dînd afirmativ din cap. Treaba lor ce gîndesc, dar hîrtiuța aceea din 2 martie constituie tocmai anunțarea unui concediu temporar. Pînă se va aranja totul. E drept că lucrurile s-au complicat, pentru că Mihail s-a speriat de muncitori... și s-a produs un interregnum... Dar astfel de situații au mai existat de multe ori în istorie... În cele din urmă lucrurile vor intra în normal, pentru că vezi, dragă Alix, filozofia istoriei e de așa natură, încît pînă la urmă totul revine la locul său. Pînă și fiara aceea de Kerenski s-a dovedit a fi capabilă de domesticire: de bună seamă, are maniere vulgare, se vede numaidecît că e un parvenu¹⁾, dar, în genere, se poartă modest. Ce părere ai despre el? Că doar ț-a fost prezentat.

— Mi-a sărutat mîna, răspunse cu

Dumă ca să preia comanda regiunii militare a capitalei, și șasiul meu prieten Alexeev garantează că muncitorii vor fi imblinziți în cel mai scurt timp. Și doar acum se știe precis că tot răul de la ei a pornit: numai ei i-au instigat pe soldați. Și pînă cînd ai noștri vor aranja aici totul, noi ne vom odihni în Anglia... Asta va fi o nouă lună de miere. Singuri, într-un străvechi castel... Căci, dacă stai să te gîndești, în acești douăzeci și trei de ani noi doi n-am fost niciodată singuri.

— Și acum, de bună seamă, o să fie o ocazie minunată ca să rămînem complet izolați!...

Cu o mișcare domoală, Alexandra își rezemă bărbia ascuțită pe degetele încrușișate, apoi urmă:

— Am fi putut să ne petrecem luna asta de miere și la Livadia, dacă mi-ai fi dat întotdeauna ascultare! Dacă îmi îngăduiai să-i scriu ceva mai devreme fratelui meu, Erni, în Germania... Chiar atunci cînd ne-a transmis propunerea lui Wilhelm să încheiem o pace separată... Pacea ar fi fost acum semnată și n-am fi fost nevoiți să ne ducem copiii bolnavi în străinătate, riscînd o răceală...

— Dar Botkin ne-a asigurat că nu există nici un pericol de răceală, spuse aproape tînguitor Nicolae, umblînd de colo-colo prin odaie. Cit privește pacea... Cine știe? Politica e un lucru atît de încîlcit...

— Pentru cei nehotărîți! Il intrerupse mînioasă Alexandra. Și toată nenorocirea s-a tras de acolo că n-ai știut să fii destul de hotărît. Ce mai autocrat! Era suficient cel mai mic semn ca orice om să piardă totul — onoarea, avutul, viața... Toți trebuie să tremure în fața mării tale, și tofusi nimănui nu i-a fost frică... Și acum, iată rezultatul. Situația asta trebuie să ia sfîrșit o dată pentru totdeauna. Cînd ne vom întoarce, va trebui să devii un țar cumplit!

Nicolae oftă și, așezîndu-se pe un

— Tocmai aici e nenorocirea: a răsculat garda.

— Dar ofițerii? Ei ne sint devotați! Nu mai departe decît azi dimineață am vorbit cu comandantul batalionului și el...

— Douăzeci de săbii contra opt sute de baionete! Asta-i moarte sigură.

— Demonii! șopti Alexandra. Trebuia să i se telefoneze lui Kornilov.

— Am încercat, dar... centrala telefonică e ocupată de oamenii ăluia...

Brațele Alexandrei căzură neputincioase de-a lungul trupului.

— Pentru ce? întrebă Nicolae cu glasul stîns, după cîteva clipe de tăcere.

Benkendorf își feri privirea.

— După cîte am putut înțelege... adunătura aia revoluționară din Petrograd vrea să împiedice plecarea maiestatei voastre în Anglia, sire...

— Ce-e?! Alexandra se ridică și petele roșii de pe obraji ei deveniră și mai vizibile. Bine, dar guvernul a hotărît...

— Pe cit se pare, hoarda asta nu ține seama de hotărîrea guvernului. Individul care s-a prezentat drept comisar al Sovietului a fixat personal posturile: palatul a fost izolat de restul lumii printr-o triplă incercuire. Ticăloșii ăștia de pușcași au jurat că prin posturile lor nu va trece nici măcar un șoarece și că ei vor asculta numai de porunca Sovietului. La singura intrare lăsată liberă în apartamentul țarului e postată o gardă. Dar și asta li s-a părut prea puțin și acuma pun și lacăte la uși!

— Asta înseamnă că sîntem zidiți de vii!

— Nu te frămînta atîta, Alix! bolborosi Nicolae. Se vede că va trebui să ne amînăm pentru un timp plecarea.

Se uită la conte și tresări:

— Mareașale. Ne mai ascunzi ceva! Bătrînul își lăsă capul în jos.

— Ați ghicit, maiestate.

Alexandra își ascunse fața în palme.

— Nu! Nu! Pentru numele lui Dumnezeu, conte! Nu mai vreau! Nu spun. Biata mea inimă nu va putea îndura.

— Linișteți-vă, maiestate. Alexandra șopti, apăsîndu-și gura degetele:

— E un regicid, nu?

Benkendorf tăcea. El văzuse mîndra în care scria: „O măsură de stat de deosebită importanță”. Ce alt sens putea avea la acești tilhari cuvîntul „măsură”? Și din buzunarul jococului pe care-l purta individul se vedea un pistol.

Nicolae își frecă fruntea.

— Trebuie să mărturisesc că asta... văd prea pe neașteptate... Prea am fost dispus azi... Cer ei, într-adevăr, cap meu?

— Nu! Nu, maiestate, rosti repede mareșalul curții. La așa ceva nu s-a făcut, nici cea mai mică aluzie. Comisarul cerut numai ca maiestatea voastră... să fie adusă pentru... ce nemaipomenită brăznicie să se exprime astfel!... pentru control...

— Atîta tot? exclamă cu ușurare Nicolae, ba chiar își sună pînteni. Mă roagă cît do...

Se intrerupse la mijlocul cuvîntului și privi speriat: în liniștea odăii răsună și strident rîsul isteric al Alexandrei.

— Să-l aducă pe... împărat! Ca pe ultimul deținut, lipsit de orice drept, ca pe un hoț de buzunare, ca pe un om de nimic și în fața cui? A unui trimis al prostimii răscolite! E o rușine pe care n-ai s-o poți spăla, mai tîrziu, nici cu riuri de sînge. Asta-i mai rău decît un regicid!

— Să nu mă duc? rosti speriat Nicolae. Crezi că nu trebuie să mă duc? Da tu... tu, Benkendorf, ce crezi? Să nu mă duc?

Benkendorf se clătîna și ingenunche.

— Maiestatea sa împărăteasa are dreptate! Pînă în ultima clipă am refuzat cu fermitate convenită să vă raportez despre această cerere monstruoasă. Comisarul mi-a ascuns un fapt. Vrea să aibă aerul că e singur, dar mi s-a șoptit că... s-ar apropia de palat mitraliorii și regimentul Semionovski, care... au și fraternizat cu garda. Și dacă...

— Regimentul Semionovski? întrebă Nicolae. Buzele lui începură să tremure. Regimentul Semionovski? Asta... asta... cu neputință...

...Comisarul își mută greutatea trupului de pe un picior pe altul; în liniștea palatului amorf zornăi strident un pîntin; și imediat după colț, ca răspuns la acest zornăit, răsună clinchetul încet și sacadat al altor pînteni: cineva înainta cu pași inegali și șovăitori.

Tevele celor două revolve ale ofițerilor țariști din spatele comisarului se mișcară, dar comisarul își ținea și mai departe mîinile virite în centura sa lată. Stătea nemișcat. Pașii se apropiară.

Nicolae apără de după colț. Se oprî, își frecă palmele ca și cînd și le-ar fi spălat într-un lavabou (obișnuitul gest, „cunoscut lumii întregi”, gestul „imperial”), făcî mișcare nervoasă a gîtului și cu pași legați, voit indiferenți, se îndreptă spre comisar. Acesta vedea tot mai aproape fața puțin aplecată și puhavă, cu pieoapele umflate și stacojii, ce îngadrau ochii stînși, acoperiți cu o rețea de vinișoare roșii. Nicolae se apropia, bătînd parchetului cu călcăiele. Părea că e gata să spun ceva. Se lăsase o liniște de moarte.

— Stînga împrejur! ordonă încet comisarul, virîndu-și și mai adînc mîinile după curea.

Chipul împietrit și palid ca de lup obosit și hăituit al țarului se aprinse. În adîncul pupilelor apără o scîlpire de ură cumplită, gonind într-o clipită indiferență greoaie ca plumbul.

Curtenii tresăriră toți ca unul. Comisarul auzi respirația sacadată și adîncă a ofițerilor din spatele lui. Nicolae își mută greutatea trupului de pe un picior pe altul, se întoarse bruscă și porni repede înapoi, lovind un pîntin de altul și tresărînd într-o mișcare bruscă a umărului și gîtului.

...Pușcașii și soldații gărzii, discutînd cu voioșie zgomotoasă, închiseră cu putere ușa de tuci căreia îi puseră un lacăt grecesc ca cel de pe porțile orașelor cucerite.

— Să transmiteți celor din Petrograd tovarășe, că nu va ieși de aici nici măcar prin ziduri.

S. Mstislavski

¹⁾ Alexandra Feodorovna — ultima țarină a Rusiei, soția lui Nicolae II.
²⁾ Un parvenu — un parvenit (n.t.).

DOUĂ SCHIȚE DE V. BOGOMOLOV

Damenii de jur împrejur

Bătrîna moșia în trenul electric, întinsă pe bancă, cu mîna
ub cap. Era îmbrăcată modest, cu un paltonaș scurt și cu o
masma cenușie, veche, pe cap.

Deodată spuse: „N-am ajuns la Roma?” Apoi se ridică
pe bancă și văzînd că plouă exclamă îngrijorată și amă-
rită:

— Asta-i dușmanul! Nu era nevoie!

— E o ploaie cu ciuperca, de ce vă supărați?

Se uită mirată la interlocutorul ei și, dîndu-și seama că are
în față un orășean, îl lămuri:

— Pentru piine nu mai era nevoie. Deloc. — Și pe un ton
de imputare discretă, adăugă veselă: — Cu piine ne hrănim,
nu cu ciuperca!...

Bătrîna era mică de stat, arsă de soare și plină de zbîrci-
uri. Bătrînă, bătrînă de tot, de vreo optzeci de ani, dar încă
destul de vioaie. Mîinile-i erau aspre, dar puternice. Mai avea
doar doi dinți galbeni, subțiri și lungi.

Își îndreptă basma și zîmbind începu să povestească cu
blăcere despre ea.

Era din Irkutsk. Îi murise și fiul, și fiica. Rămăsese singură
pe lume. Venise la Moscova pentru „penzie” și după cum se
lămuriră lucrurile deîndată, făcuse drumul dus și întors fără
bilet.

Fără bagaj, nici măcar cu o legăturică de mîncare.

— Cum fără bilet? Și nu te-au dat jos din tren? se mirară
cei din jur. Dar controlorul? A fost vreun control?

— De două ori. Și ce? spuse ea, zîmbind ușor. Controlorii
nu sînt și ei oameni? De jur împrejur erau oameni!... adăugă

ea cu convingere și bucurie. Și drept justificare mai spuse: —
Doar n-am venit așa, de pomană, aveam treabă...

În acest „oameni de jur împrejur!” era atîta încredere și
atît optimism, încît fiecare se simți parcă mai bine...

Era un lucru aproape înimaginabil, să călătorești cinci mii
de kilometri dus și cinci mii de kilometri întors, jumătate din
Rusia, fără bilet. Dar toți au crezut-o. Ființa ei respira multă
bunătațe și multă demnitate; fața, ochii, zîmbetul ei răs-pîn-
deau un fel de lumină plăcută și era atît de pură, încît era im-
posibil să nu-i acorzi toată încrederea.

De ce?

Crucile sînt catolice, pe transversală, iar inscripțiile, pe pie-
trele tunerare, în latină și poloneză. Larba strălucitoare, mus-
toasă și năvalnică, acoperă totul.

În liniștea unei zile arzătoare de vară, străbătută de firiuț
neînțeles al greierilor, se disting cu greu niște suspine.

În fața gardului de piatră ce împrejmuiește mormîntul, în
atare de mine, doi bătrîni, el și ea, mărunți, îndurați, în-
groziți de asemănători și la fel de jalnici.

Oare cine odihnește sub această movilă înverzită? Fiul sau
poate nepotul lor?...

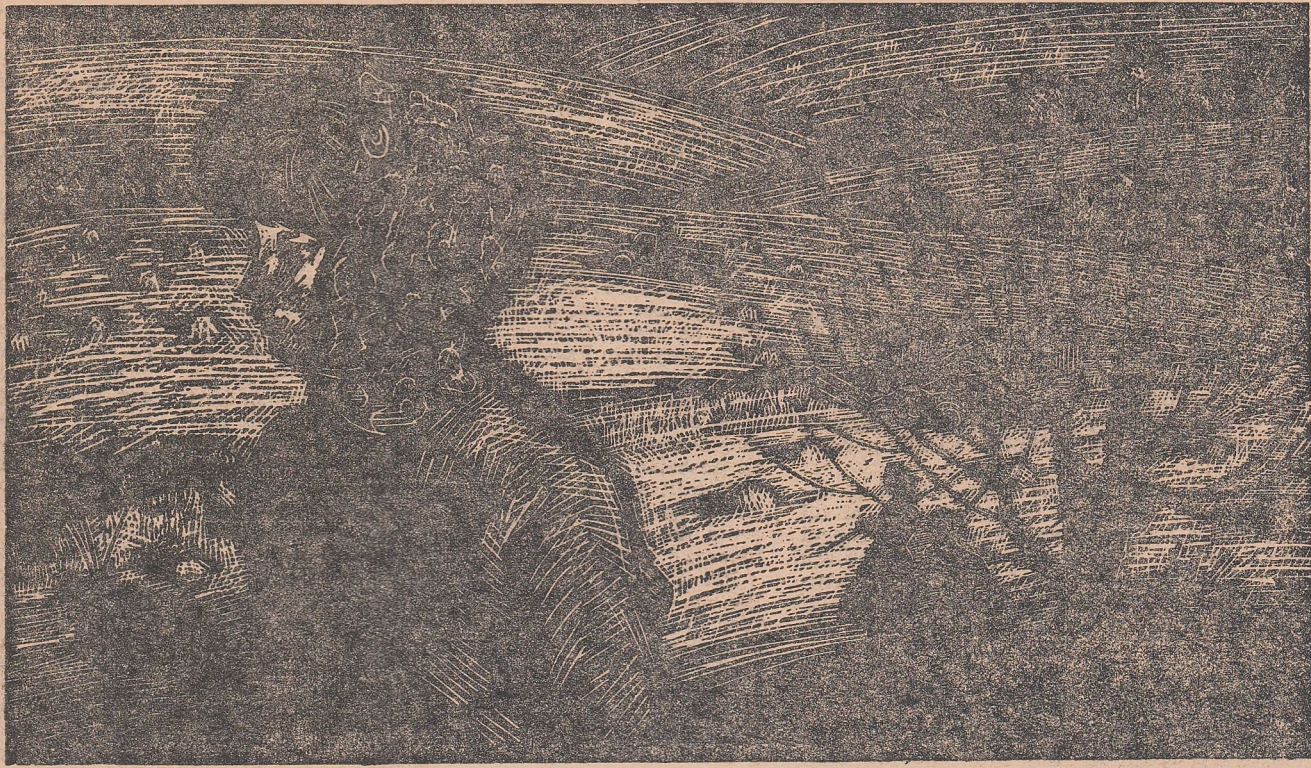
Mă apropii și acum le disting clar șoapta:

— „Wieczny odpoczywanie racz mu daj Pannie, a swiatlosc
wiekuista biechaj mu swieci na wjeki wiekow...”

Deasupra mormîntului, o piramidă mică, cu o stea în cinci
colțuri. Pe o fotografie în culori, cu chipul unui tânăr zîmbitor,
o inscripție: „Sergentul de gardă Cinov I.N. 1927—1944”.

Mă uit, cu inima strînsă de durere, la chipul acestui flăcău,
cu ochii vii și nasul cîrn și la foarte bătrînii polonezi și mă
întreb: Ce rude i-au fost?... Și de ce acum, după mai bine de
cincisprezece ani, plîng peste mormîntul acesta și se roagă
pentru liniștea celui ce zace în pămînt?

*) „Doamne, fie-i țărîna ușoară și luminează-l cu lumina ves-
nică.”

V. Nikolaev

Spice (gravură)

● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ●

O STRĂLUCITĂ CONSTELAȚIE POETICĂ*)

Continuînd publicarea colecției „Liliput”, Editura pentru
literatură împlinește un important act de cultură, care co-
respunde pe deplin cu acțiunea de promovare a valorilor
clasice ale artei și literaturii universale.

Ediția recent apărută, înmănușează, într-o casetă de
culoarea muștarului, patru volumeșe-plachete format „Li-
liput”, reprezentînd selecția antologică din opera a patru
poeți: Pușkin, Lermontov, Esenin, Maiakovski. Nume cu
puternice rezonanțe în conștiința cititorilor de pe cele mai
diverse meridiane ale globului — o strălucită constelație
de poeți a căror universalitate e de mult consacrată în pa-
trimoniul artistic al omenirii.

De la Pușkin la Maiakovski — pe traiectoria unui veac
— se înscriu în poezia clasică rusă și în poezia sovietică
atîtea nume remarcabile, pentru a nu aminti decît cîteva,
precum Kolțov și Nekrasov, Blok și Briusov, încît numai o
amplă antologie le-ar putea cuprinde. Și totuși, recenta
ediție include în casetă opera unor inițiatori de geniu în
domeniul poeziei, pe cît de diferiți ca profil, ca diapazon
liric, pe atît de apropiați sub aspectul semnificației valo-
rice, ca și al momentelor de cotitură pe care le reprezintă.

Geniul pușkinian fixează începutul unei etape noi în
dezvoltarea poeziei clasice ruse, deschizînd larg porțile de
acces în creația poetică mondială. Creatorul lui „Evghe-
ni Oneghin” a spart canoanele rigide, perimate pe atunci, ale
clasicismului, și a biruit subiectivismul exacerbant al epigo-
nilor romantismului, orientînd proza ca și poezia pe făga-
șul artei realiste.

*) A. S. Pușkin, M. I. Lermontov, S. Esenin, V. V. Ma-
iakovski, colecția „Liliput”, Editura pentru literatură,
1964.

Personalitate complexă și originală, Lermontov a consti-
tuit o adevărată revelație pentru opinia publică europeană
a veacului trecut, cucerindu-și o largă audiență tocmai
prin vigoarea și extraordinara prospețime a expresiei ar-
tistice, care imbină într-o desăvîrșită sinteză clocotul tita-
nic al pasiunilor cu meditația filozofică profundă.

„Ultimul poet cu satu-n glas” — Serghei Esenin — se
înscrie în această constelație prin dramatismul zguduitor
al versurilor sale, rămînînd, după expresia lui Maxim
Gorki, „simbolul viu și dramatic al antagonismului dintre
nou și vechi”. Opera lui poetică nu va înceta să emoțio-
neze generații după generații prin farmecul inedit al ta-
blourilor de natură, prin evocarea meleagurilor natale cu
al căror univers rustic și patriarhal poetul se contopește.
Dar, o lectură atentă a versurilor sale ne va oferi și ima-
ginea unui bard al vremurilor noi („Toboșarul ceresc”) pe
care le-a cîntat cu pasiune, cu acea spontaneitate ce-i este
caracteristică.

În sfîrșit, personalitatea viguroasă a poetului-tribun Vla-
dimir Maiakovski, încheie în succesiune cronologică a-
ceastă admirabilă desfășurare a poeziei ruse. Cîntăreț al
Revoluției și al noii realități sovietice, el este totodată
inițiatorul unei ere noi în domeniul artei versului și al me-
sajului ei etic și estetic revoluționar.

Selecția de opere dovedește discernămint și multă grijă
conjugată, am spune, cu o reală pasiune și respect față de
valorile care sînt reconstituite în texte paralele (ediția este
bilingvă), oferind astfel posibilitatea de a confrunta limba,
sonoritatea, precum și corespondențele în sistemul de ima-
gini ale originalului cu izbutitele traduceri, unele remarca-
bile chiar prin valențele lor artistice, de incontestabilă
autenticitate.

Numele poezilor noștri de frunte, care și-au dat prinosul
traducînd din opera confrăților lor de condei cuprinși în

ediție academică — cehov

Academia de Științe a U.R.S.S. în co-
laborare cu Institutul pentru literatură
universală „A. M. Gorki” din Moscova,
pregătește o ediție academică a operei lui
Anton Pavlovici Cehov. Este, de altfel,
prima ediție integrală a operelor marelui
scriitor rus, în care va fi îmbrățișată în-
treaga creație a scriitorului.

De altfel, în ultimii ani au fost publi-
cate un șir de schițe și nuvele ale lui Ce-
hov, care n-au mai apărut pînă acum în
culegerile de opere. Unele dintre ele im-
hogătesc, evident, patrimoniul creației ce-
hoviene, originea altora însă este neclară
sau de-a dreptul eronată. (În primii ani
de activitate literară, Cehov a publicat
numeroase proze sub diferite pseudoni-
me). Ediția academică amintită tinde să
pună ordine în acest domeniu și să se-
lecteze cu grijă „ineditele”.

În acest sens ni se pare interesant de
semnalat faptul că cercetările din ul-
timul timp au reușit să împingă cu cîțiva
ani înainte data debutului literar al lui
Cehov. Pînă acum, se considera că în-
ceputurile activității sale coincid cu apa-
riția „Scrierilor unui moșier de pe Don”,
în revista „Strekoza” din anul 1880. Nole
investigații au ajuns la concluzia că, în
aceeași revistă, au apărut încă în anii
1878 și 1879 două mici proze ale scriitoru-
lui, iscălite „Vi”.

perspectivele anului 1965

O veche tradiție obligă revistele lite-
rare sovietice să se înfățișeze cititorilor,
la fiecare sfîrșit de an, cu planurile edi-
toriale pentru anul ce urmează. În acest
cadru, „Literaturnia Gazeta” a solicitat
un interviu cunoscutului poet Alexandr
Tvardovski, redactorul șef al revistei
„Novii Mir”.

Așadar, ce va oferi cititorilor presti-
gioasa publicație sovietică, în anul 1965,
cînd se împlinesc, de altfel, patru decenii
de la apariția revistei?

În primul rînd, este de semnalat un
eveniment pentru iubitorii prozei lui Kon-
stantin Fedin. Ei vor găsi, în anul ce vine,
cartea a doua a romanului „Rugul”, cu care
se va încheia, astfel, binecunoscuta trilo-
gie a scriitorului, la care lucrează de mai
bine de douăzeci de ani.

A. Bek va fi prezent cu romanul „Cu-
noscuții mei”, G. Vladimov este pe punc-
tul de a termina cartea „Trei minute de
tăcere”, A. Marianov continuă seria note-
lor sale de drum, iar Olga Berggolț se
înfățișează cititorilor cu noi capitole din
cartea „Stele în plină zi”.

Poezia va fi susținută de un șir de
eondeie de prestigiu, din care amintim pe
acelea ale Margaritei Aligher, Annei Ah-
matova, E. Evtuşenko, R. Kazakova, V.
Șefner și alții.

Codul mineral al plantelor

În zilele noastre, plantele, vegetația au început să devină un prețios auxiliar al omului în descoperirea terenurilor cu substanțe minerale utile vieții, dezvoltării ei. Se știe că, asemenea celorlalte organisme vii, plantele sînt sediul unor procese biochimice complexe: metabolism, creștere și diviziune a celulelor, sinteza compușilor organici. Or, la toate aceste procese iau parte materii minerale ca azotul și fosforul, magneziul și calciul, sulful și fierul. Existența unui organism este deosebit de neconceput fără aramă și molibden, bor manganziu, cobalt, iod, zinc. Deci, funcțiile vitale sînt influențate într-o mare măsură de prezența tuturor acestor microelemente, pe care plantele le extrag din pămînt. Iar predominarea unui element sau altul în sol schimbă culoarea plantelor!

Descoperirea rolului pe care microelementele îl au în dezvoltarea armonioasă a organismului viu a dus la aplicarea lor cu rezultate practice dintre cele mai neașteptate nu numai în agricultură, dar și în viticultură. Folosind atît prospecțiunile geologice cit și ciudata proprietate de „metamorfază” a plantelor și stabilind nuanțele pe care acestea le adoptă în funcție de conținutul mineral al solului, oamenii de știință sovietici au realizat hărți de o factură deosebită, cu așa numite delimitări biogeochimice. Hărțile au permis delimitarea solurilor cu conținutul mineral cel mai propice pentru diversele culturi sau pentru creșterea unor specii de animale. S-a stabilit, între altele, că manganziul cuprul, molibdenul și borul accelerează creșterea plantelor și maturizarea fructului, că borul și arama fac să crească rezistența plantelor la mediu și bacterii, că iodul ajută producerea unuia din hormonii tiroidei etc. etc.

Desigur că, în regiunile lipsite de aceste microelemente au fost luate măsuri de suplînire prin îngrășăminte în sol și substanțe în hrana animalelor. De pildă, introducerea cobaltului în hrană a înăbușat anemia la bovine și oi, adăugarea unor cantități de bor la solurile podzolice și cu turbă a făcut să sporască recolta de secilă de la 40 la 50 de chintale pe hectar, îngrășămintele cu magneziu sînt foarte eficiente pe solurile negre sau în păduri, zincul e deosebit de folositor porumbului și arborilor fructiferi, iar cobaltul combinat cu microelemente de zinc și aramă a făcut să crească greutatea porcilor și păsărilor de la 23 la 33 și respectiv de la 20 la 30 la sută! Experiențele oamenilor de știință sovietici, printre care savanții Ian Peive, Ian Berzins și Viktor Kovalski, laureați ai Premiului Lenin, privind rolul biologic și folosirea microelementelor au suscitat un viu interes în lumea întreagă.

Aliații vegetali

Copacii sînt principala podoabă verde a orașelor. Dar rolul lor e departe de a fi pur decorativ. Ei sînt cei mai buni aliați vegetali ai omului. Coroanle copacilor formează un fel de filtru care reține, vara, 50 la sută din praful atmosferic, iar iarna, 37 la sută; în zilele de arșiță face să scadă temperatura aerului cu 10—15° C și-i sporește umiditatea cu 15—30 la sută. În plus, plantele secretă fitoncide, substanțe care au o acțiune distrugătoare asupra microorganismelor periculoase pentru om. Tot plantele ionizează aerul, ceea ce e, de asemenea, spre folosul omului. Și am ajuns, în sfîrșit, la rolul principal al copacilor, arbuștilor, florilor: acela de a absorbi bioxidul de carbon din aer și a degaja, în schimb, oxigen.

În privința intensității de absorbție a bioxidului de carbon copacii diferă între ei. Primul loc îl ocupă plopul. Cercetări efectuate în regiunea Moscovei, de pildă, au arătat că în cinci luni de vară un plop în vîrstă de 25 de ani absoarbe cam 44 kg de bioxid de carbon. Mai puțin activ e stejarul. În aceeași perioadă el „înghite” doar 28 kg. Capacitatea teiului e de 16 kg.

Coniferele sînt mult mai puțin „productive” în comparație cu foioasele: într-o vară pinul absoarbe doar 10 kg de bioxid de carbon, zada — vreo 7, bradul — 6 kg. Falnicul brad se află pe ultimul loc și în ceea ce privește gradul de umezire a aerului. Plopul îl depășește de 9,6 ori iar stejarul de 4,3 ori. Spre regretul admiratorilor frumosului conifer trebuie să spunem că nici însușirile lui fitoncide nu sînt la înălțime, ele fiind întrecute de stejar și de plop.

Proprietățile plopului îl fac, așadar, aflat nr. 1 al omului. E cu atît mai îmbucurător cu cît, în cazul plopului, utilul se îmbină cu frumosul.

Materia completă

Efecte favorabile, efecte dăunătoare

De ce unele boli apar cu precădere în anumite epoci ale anului său, periodic, ani? De ce sînt nefaste viețuitoarelor unele regiuni, botezate de popor cu nume suferințiste „Vilceaua dracului”, unde din bătrîni se știe că „nici iarba nu crește și vitele pier”?

Din cele mai vechi timpuri, căutînd să-și agonisească hrana sau lupînd să-și apere viața, oamenii au observat natura, au analizat fenomenele ei și, ajungînd, după mii de ani, să adune un enorm material de fapte și experiențe folositoare tuturor, au constatat consecințele relațiilor de strînsă interdependență dintre ei și mediul înconjurător. Din aceste fapte — comori ale tradițiilor populare — se extrag azi, în mod deliberat sau printr-o întîmplare, învățăturii care, după o minuțioasă verificare și curățare de inutilități, devin principii moderne cu largă și variată aplicabilitate. Așa au apărut, la timpul lor, matematica — din necesitatea și experiența măsurării ogoarelor; astronomia — din observațiile plugarilor și navigatorilor din vechime; mecanica — din cerințele construcțiilor și războiului; electricitatea — din șlefuirea chihlimbarului ș.a.m.d.

Preluînd din trecut cele mai bune tradiții și urmărind, mai ales, realizarea vechiului ideal al lui Celsius („Sarcina cea mai nobilă a medicinei constă în tendința de a o face inutilă în viitor”) știința medicală actuală pune un accent major pe prevenirea îmbolnăvirilor, studiînd și influența mediului extern asupra organismului omenesc, în toate aspectele.

Sub pămînt nu sînt numai comori...

Se știe că scoarța pămîntului nu are o structură uniformă, fiind alcătuită din suprapunerea unor straturi diferite, conținut sau rupte din loc în loc, cu compoziție și grosime variate. Se presupune, de asemenea, că undeva, în adîncuri, la mii de kilometri, în centrul pămîntului totul se află în permanență fierbere. Ar fi fost de neînchipuit ca viețuitoarele — plantele, animalele, oamenii — aflate deasupra unei scoarțe pămîntului atît de complexe, să nu sufere cele mai felurite influențe chimice, magnetice etc. O dovedesc studiile științifice numeroase, întreprinse în mai toate țările, cu privire la influențele locale sau regionale ale scoarței terestre asupra

organismului uman, influențe directe sau indirecte, prin intermediul hranei vegetale sau animale.

În multe țări, problema mortalității prin cancer a determinat cercetări dintre cele mai variate. Printre altele s-au întocmit hărți statistice cu ținuturile, orașele, cartierele cele mai afectate de acest flagel. Spre surprinderea cercetătorilor, cazurile cele mai numeroase au fost întîlnite în regiuni unde viața se desfășoară deasupra unor anumite straturi din scoarța terestră, cu o anumită compoziție de roci! Exemplul cel mai cunoscut este al unui oraș din Franța unde locatarii unui bloc de cinci etaje au decedat, pe rînd, cu diferite forme de cancer, cu excepția unui singur locatar, care avea acolo un serviciu periodic și care a făcut numai o formă serioasă de anemie. Ulterior, geologii au descoperit că acest bloc era construit deasupra unei falii geologice, adică deasupra unei rupturi în straturile profunde ale pămîntului, care, prin diferența de compoziție, au determinat o diferență de potențial electromagnetic cu unde verticale...

Pot fi citate multe alte exemple ca cele amintite. Ele au dus la fundamentarea unei ipoteze, aflată încă în curs de studiu, după care structura chimică și radiațiile electromagnetice, termice etc. ale diferitelor straturi din scoarța terestră, atunci cînd sînt însoțite de un complex de factori auxiliari — atmosferici, sociali, ereditari — pot avea efecte fie favorabile, fie nocive asupra vieții.

Cerul poate fi primejdios?

De-a lungul veacurilor, plugarii i-au cerut ploaia și căldura, corăbierii — drumul, magii — viitorul, poezii — frumusețea vieții...

Dar pentru omul de știință de azi „cerul” conține mult mai multe! Radiațiile luminoase, termice, electrice pot provoca oamenii, chiar celor aparent sănătoși, tulburări de o gravitate variabilă sau predispoziții pentru anumite îmbolnăviri. Și aceasta, pentru că trupul omenesc, comparabil cu o soluție

de săruri prin di-

conducător de el-

sale pun în joc for-

rită cărora se po-

face, electrocardi-

Deși primește

astronomiei, fizic-

știi, cînd e vorb-

de om din Cosm-

tual, nu poate fac-

trucit toate radia-

că străbat înainte

că sînt mai mult

turile terestre. T-

experimentale sa-

minări, mai ales

în exces provoac-

lipsesc dau anem-

la infecții, spas-

observate de mul-

teresați sînt însă

calitatea ionizării

zării negative se-

mente, birouri, ur-

la munte, la ma-

Cercetările au de-

ambianță ionizat-

ții, putînd provo-

prin dureri de ca-

tulburări ale ini-

Pentru omul sa-

dicul lui prezintă

acestor factori p-

tatea de preveni-

tatului lor. De ac-

periri, unor noi p-

fenomenele patol-

terapeutice care

lupte împotriva

lurice și cosmice.

Temperatura

Lumina zilei și

un sezon la alt-

diurnă și cea n-

abundența precip-

sau de cicluri co-

sau cobori de-a

terestru, după cu-

litoralul unui oce-

dine de șes, la de-

consecințe biolog-

viețuitoarelor.

De la vegetale

păsări (cîntatul c-

minii și întineri-

Examenele clinic-

centuarea fenom-

simpatic, cataboli-

tea se caracterize-

bolism, acidoză. A-

bleme deosebit de

unui diagnostic.

În decursul a 2

întreg, căldura și

manifestat prin t-

organismului, prin

cursul unei mala-

vasculară, prin e-

unor microbi și p-

etc. Observații m-

nalat, statistic, e-

de inteligență în

care s-a născut s-

dotări cei care a-

creștere în timpu-

ție. Experimenta-

modificarea sexul

de temperatură ș-

posibilă, astfel, g-

Experiențele lui Lahovski pot sta la baza unor cercetări și metode medicale viitoare: plantele cărora li s-au provocat tumori pe cale artificială se vestejesc, cu excepția celei protejate de un circuit metallic cu rol de a capta radiațiile înconjurătoare, izolînd planta (Pelargonium). Fotografia este făcută la două luni de la inocularea plantelor.

Lă

oare

numit număr de
„Valea rea“ sau

conținute, este bun
unele din funcțiile
natură electrică, dator
electroencefalogra-

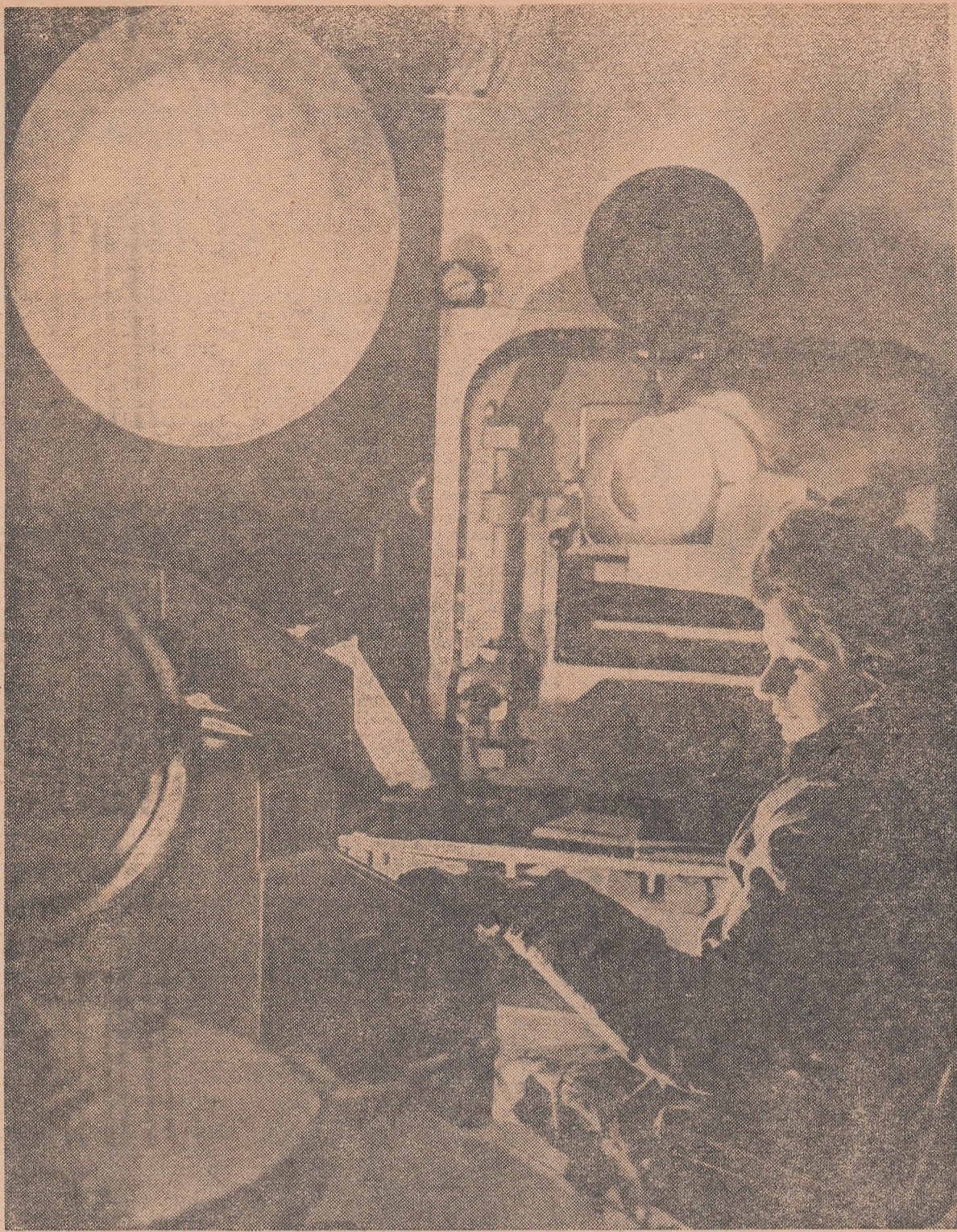
substanțial din partea
altor ramuri științifi
influențelor primite
medicinală, în stadiul ac
rări satisfăcătoare, în
omate de organism fie
ensă de atmosferă, fie
țin reflectate de stra
fenomene patologice,
înlesnit unele deter
bătrâni. Razele solare
mpotrivă, atunci când
onunțate, predispoziții
acestea sînt fenomene
cunoscute de cei in
biologice provocate de
spirat, adică a electri
a aerului în aparta
o orașe, pe cîmpie sau
pe sau într-o pădure.
viața omului într-o
te dăunătoare sănătă
tare serioasă resimțită
greutate în respirație,
eselor de metabolism.
bolnav și pentru me
cercetarea separată a
efectele lor și posibili
aștin, vindecare a rezul
ptarea unor noi desco
cercetăm mai departe
scute și stadiul actual
nenilor de știință să
de acțiuni nocive, fe-

ența

noptii, variabile de la
ele între temperatura
raport cu anotimpul,
gată de epocile anului
diferă după cum urci
ți meridian al globului
ărtezi sau te apropii de
um treci de la o altitu
nunte... Toate acestea au
oase și variate asupra

soarelui), la animale și
înă la om, acțiunea lu
manifestă în mod vădit.
laborator au depistat ac
ro-vegetative de tonus
ă în cursul zilei. Noap
tonus parasimpatic, ana
situații pun uneori, pro
medicului în precizarea

sau de-a lungul unui an
și ele un aport patogen,
n funcția sudorală a or
termice nejustificate de
dilatarea sau constricția
a virulenței sezoniere a
ofensiv în alte perioade
și foarte recente au sem
nuai raport între gradul
și perioada anului în
respectiv: sînt mai bine
iat de o temperatură în
ei cînd se aflau în gesta
de muște, s-a ajuns la
paratului bucal în funcție
ei de acțiune. Să fie oare
ei explicații a fenomenu-

In căutarea petelor din Soare...

lui că într-un trib din Africa, se naște, de multe
generații, o singură femeie la 12 bărbați?...

Printre caracteristicile unui climat, de care
știința modernă trebuie să țină seamă, este și ac
țiunea frecvenței și intensității vîntului, a presiunii
barometrice și, mai ales, a stării de umiditate. Cu
variabilități regionale și sezoniere, aceste acțiuni
sînt frecvent întîlnite în etapele premergătoare

nervoase deosobite, conștiente sau înconștiente,
după cum ciclul de efervescență solară de 11—
12 ani se manifestă la oameni prin agravarea sub
bită a bolilor cronice, în special cardiace.

Această scurtă trecere în revistă a complexelor
acțiuni patologice pe care le exercită natura asupra
omului și la care se adaugă acumulările ereditare și
influențele mediului social, ne poate explica de ce
medicina este deseori pusă în fața unor cazuri greu
de rezolvat.

Omul nu e lipsit de apărare

Ciștigîndu-și o adaptare naturală, multilaterală,
la un mediu ale cărui caractere nu sînt totdeauna
constante, omul în stare normală nu este sensibil
decît la cele mai importante variații. Intervine
însă, uzura, îmbătrînirea generală a organismului,
a unui sistem de organe, a unui singur organ sau
doar a unui grup de celule, prin modificarea
treptată sau accidentală a compoziției chimice și
proprietăților electromagnetice din trupul ome
nesc...

Trecînd de la o etapă pasivă în fața copleșitoare
lor forțe ale naturii la o fază de remediere a con
secințelor acestora asupra lui, omul recurge la su
punerea, utilizarea și transformarea naturii.

Geologia și astronomia încep să fie de un real
folos medicinei actuale, prin explicarea influențelor
unor radiații telurice și cosmice, determinînd cu
noașterea proceselor electromagnetice din corpul
omenesc și, deci, posibilitatea unor măsuri terapeu
tice și profilactice prin izvoare și băi medicinale,
instalații pentru ionizarea negativă a aerului din
încăperi, aparate de raze X, ultrascurte, circuite
oscilatorii-izolatoare tip Lahovski și de magneto
diaflux (cercetările doctorului Măcelaru, de la Spi
tălu Brîncovenesc), etc.

Evoluția omului a marcat și sensul în care se
dezvoltă medicina modernă, și anume spre regene
rarea organismului. Prof. dr. A. N. Studișki din
Moscova cercetează de mulți ani această problemă,
centralizînd și dezvoltînd datele științifice referi
toare la forțele de rezervă regeneratoare ale orga
nismelor, plecînd de la proprietatea unor plante de
a-și reface rădăcinile, tulpinile, fructele, dintr-un
simplu butaș, proprietate întîlnită și la unele ani
male de a-și lepăda pielea sau de a-și reface unele
organe, ba chiar tot corpul dintr-un mic fragment,
și ajungînd la procesele de permanentă înnoire a
unor celule din corpul omului.

Problema forțelor de regenerare, cu ajutorul că
roră se asigură compensarea distrugerilor provo
cate organismului de acțiunea agenților dăunători
din mediul exterior, devine în prezent una din pro
blemele cele mai actuale. Cunoașterea acestor forțe
interne și a cauzelor nocive externe este utilă fie
cărui — pentru el, pentru noi toți, pentru azi,
pentru viitor.

Dr. I. N. Riga

Spitalul Unificat pentru Studenți,
București

Scoarța terestră este alcătuită din straturi de com
poziții diferite, suprapuse. Ele pot prezenta uneori
rupturi — falii geologice — datorită căroră dife
rențele de potențial electromagnetic se difuzează
sub formă de unde, determinînd consecințe variate
asupra viețuitoarelor de pe suprafața solului.

unor infarcte miocardice, ale declanșării unor crize
astmatiforme, unor dispepsii, stări alergice etc.

Cele patru anotimpuri prezintă științei medicale
aspecte patologice aproape specifice, verificate de
cercetători aiți în emisfera nordică cît și în cea sud
ică a globului, aspecte reprezentate prin îmbrina
rea diferitelor acțiuni în raporturi variabile, cu
consecințele amintite mai sus.

Nu se poate încheia acest capitol fără a aminti,
cît de sumar, de efectele perioadelor lunare și so
lare în patologia umană. Acțiunea fazelor Lunei,
bine cunoscută locuitorilor de pe litoralul oceane
lor prin mareele provocate, a devenit cunoscută și
unor locuitori mai îndepărtați de ape, prin stările

Furtună în Soare și în... inimă

Alarmă la Soci!

Observatorul astronomic a comunicat
dezlănțuirea unei furtuni în Soare. În cli
nicile medicale din localitate se iau im
ediat măsuri speciale: se întrerup unele
tratamente, se intensifică supravegherea
bolnavilor, mai ales a celor cardiovascu
lari. O parte din medicii s-au strîns în ju
rul magnetografului și urmăresc atent
curba înscrisă de acesta, pe care au in
ceput să apară virfuri cu amplitudine
mare. Ce caută un aparat astronomic în
tr-o instituție medicală?

Înainte de a răspunde, să vedem cum
își exercită Soarele influența asupra orga
nismului uman? Această sferă incandes
centă emite permanent particulele încărcă
te cu o energie de mii și milioane de ori
mai mare decît cea a particulelor proveni
te din dezagregarea nucleilor atomici. Con
tra bombardamentului acestor particule
pămîntul este apărat de cîmpul său mag
netic. Magnetograful despre care am vor
bit mai sus înregistrează starea cîmpului
magnetic, virfurile curbei reprezentînd
furtuna magnetică declanșată de explozii
le din Soare, cînd din torentele de parti
cule radiate unele ajung să pătrundă și în
cîmpul magnetic al pămîntului.

În asemenea cazuri capacitatea de reac
ție a organismului uman scade, fapt care
nu dăunează individului sănătos, dar care
înfruntă considerabil starea bolnavilor
cardio-vasculari. Tocmai de aceea la Con
siliul de astronomie de la Leningrad a Con
siliului de astronomie de pe lângă Acade
mia de Științe a U.R.S.S., prof. V. A. Krat
a propus folosirea magnetografului în in
stituțiile medicale. După N. V. Romenski,
membru în Consiliul de conducere al sta
țiunii Soci, instalarea magnetografului în
tr-unul din pavilioanele clinicii a dus la
o scădere cu peste 60 la sută a numărului
crizelor la bolnavii cardiovasculari.

O altă serie de cercetări, efectuate de
oamenii de știință Takata (Japonia) și N.
Sulț (U.R.S.S.), au dovedit modificări în
sînge — printre care variații numerice ale
globulelor albe — după trecerea unor gru
pe de pete prin meridianul solar, observa
ții verificate pe un mare număr de in
divizi.

Toate aceste cercetări sînt încă în sta
diul inițial. Nimeni nu poate spune de pe
acum ce posibilități se vor naște pentru
terapie și practica medicală.

Radiația și biosfera

Cea mai intensă radiație solară din ul
timii 200 de ani a fost înregistrată în
perioada 1957—1958. Obținînd, cu ajuto
rul radarului, primele date „directe“ des
pre coroa solară, oamenii de știință au
stabilit că această masă fierbinte de gaze
în continuă agitație se poate extinde pe
o distanță de 149 milioane de kilometri,
ajungînd chiar pînă la limitele atmosfere
rei terestre! Acest vestmint aerian al
planetei noastre e însă o pavază de nă
dejde în calea torentului de raze solare.
Razele ultraviolete cu lungime de undă
scurtă, de pildă, primejdiioase vieții, sînt
absorbite la o altitudine de 26 km dea
supra Pămîntului de stratul de ozon. În
ceea ce privește ultravioletele lungi, omul
li s-a adaptat perfect: bronzarea pielii e
o reacție de apărare a organismului uman
față de acțiunea lor. Atmosfera absoarbe
și o bună parte din razele X și gamma
care, deși periculoase pentru viețuitoare,
sînt indispensabile pentru existența io
nosferei.

Partea vizibilă a spectrului solar e
creatoarea bogatei paletă de culori a nat
urii. Lumina vizibilă înseamnă, înainte
de toate, fotosinteză, ritmicitate a proces
sclor biologice, tropism (atracție pe care
o exercită Soarele asupra plantelor) etc.
Se prea poate ca lumina polarizată (lu
mina solară reflectată de Lună) să fi avut
un rol în apariția vieții pe Pămînt...

Radiația infraroșie e percepută de vie
țuitoare sub formă de căldură. Ea încăl
zește suprafața Pămîntului, determinînd o
anumită repartiție a zonelor climatice. În
sfîrșit, radiația corpusculară a Soarelui
(toarentele de protoni, electroni, ioni) are
menirea de a ioniza atmosfera; acestui
gen de radiație i se datorează formarea
izotopilor radioactivi, a aurorelor polare
ș.a.

Prevenirea și tratamentul GLAUCOMULUI

Esculap răspunde...

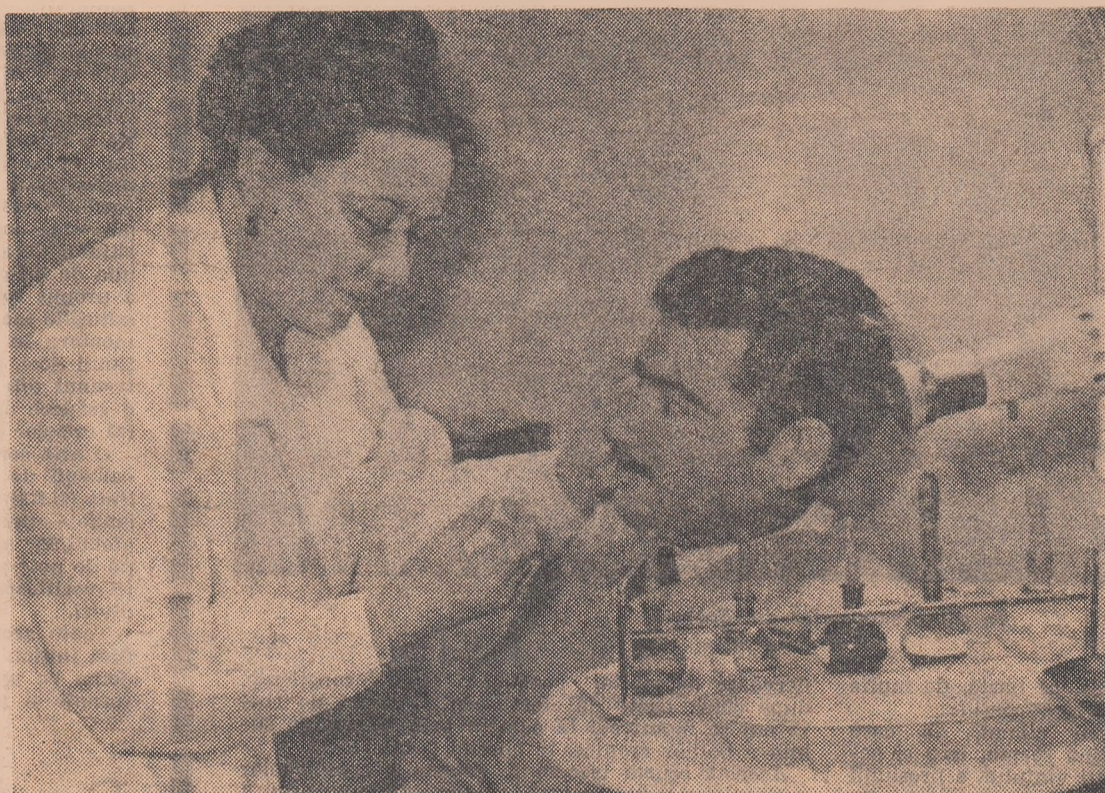
MEMET AYTEN — Constanța: Nu ne-ai dat amănunte asupra „tabloului glandular” al fiicei dv. (ciclul menstrual, tiroidă etc.). Vă sfătuim să apelezi la medicul endocrinolog al Poli-clinicii raionale care poate interveni uneori cu succes în asemenea cazuri.

ANA ȘEDRIN — Buzău: 1) Este foarte posibil ca copilul dv. să fi prezentat o întârziere în apariția și dezvoltarea vorbirii. Pe acest fond s-a produs distalia, adică incapacitatea de a pronunța sunetele. 2) Faptul că și-a format majoritatea sunetelor e un indiciu că este capabil de a învăța să-și formeze și pe celelalte ca j, ci, ce, gi. Altfel pentru formarea cit și pentru consolidarea sunetelor în vorbire, este nevoie de o strinsă colaborare între logoped și părinți și de multă răbdare și perseverență din partea tuturor. Metodele pentru formarea sunetelor absente sînt desigur cunoscute logopedului care lucrează cu copilul dar, întrucît ele trebuie cunoscute și de dv., vă recomandăm să asistați la exerciții, pentru a le continua acasă. 3) În ceea ce privește frecventarea școlii, fie ea și în mod facultativ, nu sîntem de aceeași părere cu dv. cu atît mai mult cu cît copilul dă dovadă de oboseală prin nervozismul și opoziționismul de care suferă. În orice caz, este nevoie să duceți copilul la un medic neuro-psihiatru, pentru a cunoaște cauzele acestor deficiențe, pentru a fi examinat din punct de vedere psihomotor și a primi medicația potrivită.

GEORGETA — Mediaș: 1) Momentul fecundației este în funcție de ovulație, care se face între a 10-a și a 16-a zi de la prima zi de menstruație. Aceasta este o regulă generală dar nu absolută, pentru că ovulația se poate produce în orice moment al ciclului. Există cazuri de fecundație în prima perioadă luteinică a ciclului, înainte de data obișnuită a ovulației, sau chiar în timpul menstruelor (prin fenomenul de paraovulație). 2) Pentru a doua problemă este necesar să ne scrieți ce vîrstă aveți. La fetele tinere fenomene de felul celor descrise de dv. sînt mai puțin importante din punct de vedere patologic; la femeile tinere ele sînt datorite de obicei unei vaginite gonococice, trihomonazice, colibacteriale etc. Sînt necesare de aceea cercetarea citobacteriologică a secrețiilor și un examen ginecologic de specialitate.

GHEORGHIAN VICTORIA — Brașov: Interferonul se arată într-adevăr ca o mare speranță a biologilor în lupta împotriva virozelor. El nu a intrat încă în practica clinică. În orice caz efectele lui se exercită asupra infecțiilor acute; or, la dv. se pare că e vorba de sechelele unei viroze care necesită un tratament neurologic și în care interferonul nu ar putea fi de folos.

ELENA MIHALACHE — Iași: Dacă surditatea este legată de leziunea analizatorului auditiv (organul lui Corti, nervul auditiv etc) sau a zonei auditive din creier, șansele de vindecare sînt reduse. Copilul dv. va trebui să urmeze o școală specială și prin metode pedagogico-medicale adecvate va reuși să o absoarbă. Este desigur un accident care pe dv., ca mamă vă îndurerează, dar trebuie să aveți curaj. Numeroși copii cu deficiențe ale organelor senzoriale au putut frecventa școlii și ajunge la situații sociale importante. Este destul să vă cităm pe O. I. Skorohodova, literată și om de știință (oarbă și surdomută), pe Arbalion Kurbatov care și-a însușit arta sculpturii, pe Hellen Keller care a scris cartea „Optimistul” și căreia i s-a decernat titlul de doctor în științe juridice, Laura Bridgman, intelectuală multilaterală etc.

Inginerul libanez Riad Jaber a venit în U.R.S.S. pentru a-și îngriji ochii. Iată-l în tratamentul doctoriței E. M. Orlova

Cîteva tratamente în „răceală”

În afecțiunile acute ale aparatului respirator provocate de „răceală”, cum sînt rinita, amigdalita, laringita, bronșita, există cîteva mijloace terapeutice simple, la îndemîna fiecăruia, pe care e bine să le cunoaștem:

GARGARA trebuie făcută foarte des, la 1/2 oră sau cel mult 1 oră interval, cu 2—3 sorbituri odată, nu mai mult, deoarece se poate provoca iritația gîtului și oboseala bolnavului. Gargara se va face cu soluții cit mai fierbinți. Dintre soluțiile de gargară, efecte bune se obțin cu: ceai de mușețel la care se adaugă o linguriță de acid boric pulvis la un pahar; ceai de mușețel în care se pun soluții gata preparate (tip „Gargarism”, 10—15 picături la un pahar sau „Ceai pentru gargară” Plafar — N.R.).

PENSULAȚIILE se fac cu un creion sau bețișor pe care se pune o bucată de vată la un capăt. Se leagă vata cu ață, înfășurînd-o bine și trecînd-o în spirală peste tot creionul, astfel încît cel ce execută pensulația s-o poată ține în mînă, pentru a se asigura că nu se desprinde. Se moaie vata în medicament și astfel bine imbibată se introduce în fundul gîtului, apăsînd în același timp limba cu o lingură. La simplu contact medicamentul se împrăștie peste tot. Este interzis de a se freca gîtul. Ca medicamente pentru pensulații sînt utile soluțiile de albastru de metil sau „Septazol”.

PICĂTURILE ÎN NAS se pun bolnavului numai în poziție culcată pe spate. Se curăță mai întîi cu vată nărilor de mucozități, apoi se picură cu pipeta în fiecare nară 3—4 picături de soluție. Bolnavul va ține capul în aceeași poziție două-trei minute. Se procedează astfel de 3 ori pe zi. Picăturile se vor pune în nas cu o pipetă cu virful rotunjit. Dintre soluțiile cele mai înțeluite, cităm: decongestionante: soluție de efedrină 1—2%, „Rinofug”; dezinfectante: protargol sau colargol 2%, „Rinosept” (nu se folo-

sește la sugari), „Eumentol” (nu se administrează la copii).

CATAPLASMA CU MUȘTAR se pune cu ajutorul unei pinze subțiri care să aibă ca lățime de două ori lungimea toracelui copilului. Se iau doi pumni de făină de muștar (într-un castron sau lighenaș) și o lingură de făină. Se toarnă puțin cîte puțin apă ținută la temperatura camerei și se frămîntă cu mîna aluatul pînă se simte un miros înfepător. Atunci se adaugă apă pînă se formează o pastă moale.

Se întinde pasta pe jumătatea de jos a pînzei și se acoperă cu jumătatea de sus. Se udă cu puțină apă această jumătate care se aplică direct pe pielea copilului, de jur împrejurul corpului. Pe deasupra se pune o cîrpă uscată. Se ține astfel cataplasma pînă cînd pielea devine roșie stacojie. După scoatere se usucă pielea și se unge cu ulei fierț și răcit sau cu vaselină.

VENTUZELE se pun cîte 16—20 odată. Bolnavul stă culcat cu fața în jos și cu mîinile în lungul corpului. Se fricționează ușor pielea cu mîna uscată cîteva minute. Se unge cu un strat subțire de vaselină. Se moaie un tampon de vată în alcool, se stoarce și se dă foc. Se ia din cutie (aflată la îndemînă) o ventuză în care se introduce timp de 2—3 secunde tamponul aprins și se aplică apoi imediat ventuza pe piele. Ventuzele se mențin 10—15 minute. Scoaterea lor se face prin inclinarea ventuzei într-o parte și apăsarea pielei cu degetul, pentru a lăsa să pătrundă aer înăuntru.

După scoaterea ventuzelor se fricționează pielea cu alcool.

Dr. M. I. Speranski

traoculare. Este vorba de o creștere a presiunii pe care o exercită pe pereții ochiului lichidul apos din spațiile interioare ale globului ocular, denumite camera anterioară și posterioară. Acest lichid, constituind mediul de refracție al ochiului, asigură formarea unei imagini clare pe retină, cu alte cuvinte în-șăși vederea omului.

Atunci cînd cantitatea de lichid crește în mod brusc, apăsînd pereții ochiului, se produce primul atac de glaucom (primar inflamator), la un ochi care pînă atunci fusese sănătos. În această formă clinică ochiul dă impresia unei inflamații acute, deși în realitate e vorba de o supraîncărcare cu sînge a vaselor. Primul acces de glaucom începe de obicei pe neașteptate, în plină sănătate, printr-o durere străpungătoare în ochi și jumătatea corespunzătoare a capului. Accesul acesta de migrenă, însoțit de obicei și de dureri articulare, slăbiciune, febră, vărsături, conduce adeseori medicul spre un diagnostic greșit. Cînd pleoapele și conjunctiva se inflamează și se înroșesc, iar bolnavul afirmă că vederea i-a scăzut, examenul oftalmoscopic și măsurarea tensiunii intraoculare cu tonometrul vor limpezii diagnosticul de glaucom acut primar.

De foarte multe ori, însă, boala începe și evoluează neabătută în seamă, fără nici un fel de simptom care să-l îndemne pe bolnav a se duce la medicul oculist. Cum aspectul exterior al ochiului pare perfect normal, glaucomul este de obicei descoperit numai atunci cînd vederea a scăzut considerabil, aflîndu-se la granița orbirii.

În astfel de împrejurări, instilațiile în ochi cu picături de pilocarpină sau eserină, substanțe cu acțiune specifică în glaucom, rămîn de obicei fără efect. În asemenea cazuri singurul mijloc terapeutic eficace este intervenția chirurgicală numită iridectomie și constind în secționarea irisului pînă la rădăcină, ceea ce asigură deschiderea unei căi largi pentru scurgerea lichidului. Dar, chiar și după reușita intervenției chirurgicale, este bine să se continue cu instilații de pilocarpină, cel puțin o dată pe zi, în cursul serii, întrucît s-a constatat că tensiunea intraoculară crește și după operație, mai ales dimineața.

Principala cale de urmat în prevenirea acestei afecțiuni a ochiului, de o deosebită gravitate prin consecințele sale, este descoperirea și tratarea la timp a glaucomului. În acest scop, se fac investigații în colectivitățile de adulți, măsurîndu-se tensiunea intraoculară cu ajutorul tonometrului. Acesta se aplică ușor pe ochiul anesteziat în prealabil cu o picătură de holocaină sau dicaină 1 la sută. Persoanele examinate vor bea dimineața o ceașcă de cafea naturală concentrată. Asupra tensiunii ochiului normal cafeaua nu exercită nici o înrîurire, în timp ce ochiului glaucomatos îi va provoca o bruscă ridicare a tensiunii. De asemenea, șederea timp de 40 minute într-o cameră obscură nu are nici o influență asupra ochiului normal, pe cînd la ochiul predispus pentru glaucom tensiunea va înregistra o creștere.

Aceste examene oculare, total nedureroase și lipsite de pericol, sînt astăzi practicate pe scară de masă,

Dr. Evgheni Blohințev

Sfaturi practice

● Iritația ochilor produsă de oboseală în urma cititului, vîntului, prafului, va fi tratată cu comprese căldute cu ceai de mușețel sau nalbă. Compresele vor fi aplicate în fiecare seară timp de 15-20 minute pînă la vindecare.

● Copiii mici nu vor fi lăsați să stea prea mult în șezlonguri de pînă deoarece acestea favorizează pozițiile vicioase și contribuie la deformarea coloanei vertebrale.

Zilele culturii sovietice

Incursiune retrospectivă în arta plastică

Vizitatorul expoziției de artă plastică adăpostită în sala „Dalles“, ia contact cu trei sectoare: pictura rusă din a doua jumătate a secolului XIX până la Marea Revoluție Socialistă din 1917, prin lucrări de I. E. Repin, V. A. Serov, I. I. Levitan, V. I. Șişkin, M. A. Vrubeľ, I. K. Aivazovski, V. V. Vereșceaghin, V. G. Perov și alții; cu pictura sovietică prin S. V. Gherasimov, A. A. Deineka, Kukrîniksi, T. Salahov, G. Nisski sau K. F. Iuon și cu sculpturi de V. I. Muhina, R. Ambarțumian, N. A. Andreev, A. P. Kibalnikov, M. G. Manizer, E. V. Vucetici și alții.

Concepția alcătuirii ansamblului de lucrări este interesantă și binevenită. Au fost selecționate lucrări mai puțin cunoscute, ale unor artiști reprezentativi, dezvoltându-se astfel alte resurse creatoare ale celor popularizați prin câteva creații devenite clasice pentru arta rusă prer evoluționară sau pentru cea sovietică contemporană. Expunerea în succesiunea firească a dezvoltării picturii ruse de la clasicul secolului trecut până la maestrul sovietic de astăzi, posibilitate existentă numai prin cercetarea muzeului „Tretiakov“ din Moscova sau a „Muzeului rus“ din Leningrad, este lămuritoare pentru aflarea legăturilor creației actuale cu tradițiile realismului artistic rusesc anterioare lui Octombrie 1917.

Expoziția are caracterul unei retrospectivă a ultimei sute de ani. Am putea să o cuprindem între momentul reprezentat de formarea celebrului grup al „peredvijnicilor“ și prezent. În 1863 un grup de studenți de la Academia Imperială de arte din Petersburg, condus de I. A. Kramskoi,

duce în atmosfera revoluționară a timpului și a felului cum se reflectă aceasta în creația artistică. Repin este unul dintre cei mai importanți reprezentanți ai realismului rusesc din sec. XIX, avînd un rol de seamă și în grupul „peredvijnicilor“. El a lăsat o operă mare cuprinzînd compoziții cu teme revoluționare, portrete, peisaje și ilustrații. Kramskoi (1837—1887) pictor și teoretician de artă, poate fi cunoscut printr-o lucrare portretistică („V. A. Prahov“). Arta rusă evoluînd spre teme sociale, a stimulat și „pictura de gen“. V. G. Perov (1834—1882) a urmărit demascarea condițiilor grele de viață ale poporului. Un alt pictor care a excelat în „scene de gen“ a fost V. E. Makovski (1846—1920). Compoziția „Întîlnire“ are calitatea de a caracteriza atmosfera vieții sociale și a mediului orășenesc rusesc din ultimele decenii ale secolului XIX. În același timp cu pictorii realității sociale contemporane, s-au manifestat cîțiva pictori importanți care au promovat genul istoric sau au popularizat specificul unor regiuni și populații din întinsul imperiu rusesc. V. V. Vereșceaghin (1842—1904) cu „Bogatul vînător kirghiz cu șoimul“ și „Parlamentarii“ sau V. I. Surikov (1848—1916) cu „Asaltul orașelului de zăpadă“ și „Frumoasa siberiană“ exemplifică această tendință.

Realismul a promovat de asemenea mari peisagiști. S-au relevat I. I. Levitan (1861—1900) cu priveliști specifice, pline de poezie, suita prezentă în expoziție fiind concludentă prin „Primăvara“, „Ape mari“, „Cring de mesteceni“ sau „Noapte cu lună“ și pictorul de marine I. K. Aivazovski (1817—1900), în expunere cu „Pe malul mării“.

Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a dat un nou curs dezvoltării artei. Pictorii sovietici animați de ideile revoluționare, preluînd ceea ce era mai valoros din experiența și creația predecesorilor au dus arta la noi forme de manifestare corespunzătoare cerințelor construcției socialiste și a comunismului.

Lucrările prezentate de S. V. Gherasimov în actuala expoziție reflectă valoarea artistului, care se manifestă în cele mai diferite domenii ale picturii („Novgorod. Kremlinul“, „Mojaisk“ sau „Biserica Pokrov la Nerli“). Revedem în expoziție opera capitală în pictură a Kukrînikșilor, intitulată „Sfîrșitul“. M. B. Grekov, prin compozițiile sale cu caracter istoric, ilustrează evenimentele eroice din anii războiului civil în „Atacul cavaleriei“. A. A. Deineka

evocă luptele pentru apărarea Sevastopolului. În picturile sale, G. Nisski îmbină sentimentul poetic cu viziunea modernă a imaginii („Vîntul de seară“). O lecție de studiu realist aduce, ca în toate lucrările sale, pictorul K. F. Iuon, prin „Studentii“. Pictorița T. N. Iablonskaia reprezintă pictura ucraineană, exuberantă și colorată, cu „Dimineața“ și „Pe Nipru“. T. Salahov, reprezentant talentat al tinerei generații, se afirmă printr-o pictură viguroasă, într-o factură personală.

Sculptura sovietică este bine prezentată atît prin personalități importante care s-au manifestat în primii ani de după revoluție, cit și prin creatori de frunte contemporani.

Opera principală a lui N. Andreev (1873—1932) rămîne „Leniniana“, un ciclu amplu de sculpturi care-l înfățișează pe Lenin în diferite momente ale vieții. Lucrarea expusă, „Lenin la ședința sovnetului“, se include acestui ciclu. Pe marea sculptoriță Vera Muhina o reîntîlnim cu o reducere după celebrul grup statuar „Muncitorul și colhoznicul“, operă incununa de succes internațional încă de la prezentarea sa la Expoziția din 1937 de la Paris. Dintre sculptorii monumentaliști, E. V. Vucetici, autorul Monumentului eroilor sovietici ridicat la Berlin, este reprezentat prin proiectul Monumentului ostașului eliberator.

Portretistica ocupă un loc însemnat în expunerea sculpturii. Imaginea lui Cehov de M. K. Anikușin descrie personalitatea complexă a marelui scriitor. Din opera lui M. G. Manizer, minuiitor abil al formelor, se expune sculptura „Katerina“. A. P. Kibalnikov, ale cărui lucrări închinete lui Maiakovski i-au creat un merit prestigiu, este prezent cu o variantă ce-l prezintă pe poetul inspirat, dornic de drumuri noi în arta poetică. Sculptorii din republicile sovietice baltice, W. Gaigalaitis cu „Portretul colhoznicului Barauskene“ sau E. Uzenieț cu compoziția statuară „Construcția gigantului de la Daugavpils“, aduc o viziune plastică mai deosebită prin spiritul de sinteză, prin gravitatea și expresivitatea formelor. Un alt spirit, mai decorativ, există în sculptura „În grădinițele Armeniei“ de R. Ambarțumian.

Expoziția răspunde viului interes al publicului român atît pentru opera clasicilor ruși, cit și pentru realizările artiștilor sovietici de astăzi.

Jack Brutaru

A. P. Kibalnikov: Maiakovski

se rupe de școală elaborînd și un protest în care se ridică împotriva principiilor și metodelor academiste. Ei militează pentru o artă cu caracter popular, legată de realitățile sociale contemporane, animată de un puternic sentiment patriotic, de dragoste pentru oamenii și frumusețile țării. Acestea sînt coordonatele picturii celor care au promovat școala realistă, realismul critic rusesc din a doua jumătate a secolului trecut. Arta sovietică are rădăcini puternice în aceste tradiții progresiste.

Șchița variantei la „Întoarcerea neașteptată“ de I. E. Repin (1844—1930) ne intro-

MOISEEV
PRIVEȘTE
ÎN
VIITOR

Toamna aceasta, spectatorii englezi au avut din nou ocazia de a aplauda pe dansatorii sovietici din celebrul ansamblu al lui Igor Moiseev. După cele douăzeci de reprezentații date la Londra între 22 septembrie și 10 octombrie, ansamblul și-a continuat turneul în orașele Brighton, Bristol, Manchester și Liverpool.

După premieră, ale cărei încasări au fost donate pentru crearea unei burse destinate tinerilor muzicieni englezi, presa a publicat declarații și articole ale unor personalități coregrafice și muzicale britanice. Toate adresează elogiul artei mature, înaltului nivel de prezentare al ansamblului sovietic. Iată, de exemplu, ce a declarat marea balerină Margot Fontaine: „Alegerea dansurilor a fost făcută cu un extrem rafinament. Dansurilor pe care le știam din primul turneu li s-au adăugat altele noi, care fac programul foarte interesant“.

Igor Moiseev este cunoscut în toată lumea nu numai ca un mare creator coregraf, dar și ca o autoritate în arta populară a multor epoci și popoare și de aceea părerile lui sînt deosebit de apreciate. El a propus crearea unor dansuri contemporane, cu caracter popular, de către dansatorii profesioniști și stimularea interesului pentru ele, prin organizarea unor întreceri coregrafice.

Pretutindeni și în toate timpurile, arată Moiseev, persoanele mai în vîrstă au tendința psihologică de a critica noul. Pînă și Byron a fost incisiv la adresa valului când a apărut, pe vremea sa. Dar nu există dansuri urite a priori.

Totul depinde de stilul și nivelul cultural al executanților.

Cu toate că dansatorii lui Moiseev folosesc antrenamentele lor tehnica baletului clasic și cu toate că el însuși cunoaște temeinic folclorul celor mai îndepărtate sate din întinsa lui țară, conducătorul ansamblului este un om al prezentului, în permanentă căutare de noi forme de expresie.

Întrebat de ziarista britanică Jane King care ar trebui să fie sursa imaginilor și limbajului în dansul contemporan, Igor Moiseev a răspuns: „Ceea ce trebuie să înțelegem este că acum, pe tot globul, „folclorul“ se crează în orașe. Înainte vreme dansurile noastre, cîntecele noastre erau creația artiștilor amatori talentați de la sate. Acum trăim însă în orașe și în era speciilor, a profesioniștilor. Amatorul de talent devenit un artist calificat; el este cel care trebuie să creeze pentru popor. Dar el poate face aceasta numai folosind și îmbogățind limbajul trecutului. Dansul evoluează la fel cu limbajul: adăugînd treptat noi expresii la vocabular, inventînd noi imagini. Nu se poate crea dintr-o dată un limbaj artistic complet nou“.

Moiseev proiectează să formeze, într-un viitor apropiat, încă un ansamblu, de data aceasta din balerini clasici, o echipă de artiști „cu talentul îndreptate spre viață și nu spre rutina baletului, artiști care, deși vor cunoaște vechiul, nu vor evita noul și care, studiînd viața, se vor inspira din ea“.

G. R.

Dramaturgul A. D. Salînski ne răspunde la 5 întrebări

1. Afanasi Dmitrievici, ce lucruri noi ați remăreat în țara noastră de la ultima dumneavoastră vizită?

După părăirea mea, lucrul cel mai minunat în România de astăzi îl constituie afirmarea principiilor socialiste în toate domeniile și în special în conștiința oamenilor. Am avut prilejul, de pildă, să vizitez câteva familii de țărani. Orînduirea colectivă a vieții conferă țăranului un simț crescînd al demnității umane și mult entuziasm.

Țara privește cu încredere spre viitor, acest lucru se traduce prin avîntul uriaș al construcțiilor. Realizările în economie, tehnică, știință, cultură se reflectă viu la Expoziția națională din București.

2. Ce părere aveți de spectacolele pe care le-ați văzut la noi?

Ca dramaturg, dintre toate artele cea mai apropiată îmi este arta teatrală. Și la prima mea vizită, cu doi ani în urmă, și acum am avut ocazia să văd câteva spectacole la teatrele românești. La spectacolul „Rinocerii“ de E. Ionescu m-a zguduit Radu Beligan. În opereta „Tîrgul de fete“ actrița Virginica Romanovschi interpretează rolul Codruței cu farmec și cu umor autentic.

Pe scenele teatrelor românești s-au jucat două din piesele mele „Piine și trandafiri“ și „Nila“, în care am admirat creația. Olgăi Tudorache. Aș fi fericit dacă și vreuna din piesele mele noi ar vedea lumina rampei la București.

3. La ce lucrați în momentul de față?

În primăvara acestui an Teatrul de Satiră din Moscova a prezentat piesa mea „Minciuna pentru un cerc îngust“. De curînd am predat Teatrului Central al Armatei Sovietice piesa „Pietricele în palmă“.

4. Ce piese și ce spectacole s-au bucurat de succes în stagiunea trecută de la publicul moscovit?

Stagiunea teatrală de anul trecut la Moscova s-a caracterizat printr-o abundență de dramatizări. Spectatorii au văzut pe scenă eroii romanilor „Lumina stelei depărtate“ de A. Ciakovski, „Conștiința“ de D. Pavlova, „Pășesc în furtună“ de D. Granin etc. De un deosebit succes s-a bucurat spectacolul „Conștiința“ la teatrul Mossoviet. Pe scena teatrului răsuna întrebarea extrem de importantă: cum să trăim? Muncind cu însoflete sau adaptîndu-ne? Răspunsul era clar: muncind!

5. Ce ați putea împărtăși cititorilor noștri în legătură cu repertoriul teatrelor din Moscova pe stagiunea 1964—1965?

În actuala stagiune teatrală au apărut câteva spectacole interesante: „De ziua nunții“ de V. Rozov și „104 pagini despre dragoste“ de E. Radzinski la Teatrul Cosmopolului Leninist, Comedia lui G. Mdivani „S-a furat un consul“ la Teatrul Mic Academic, „Explicație din ură“ de I. Stock la Teatrul Central al Armatei Sovietice.

Sonia Filip

Pe colinele înverzite ale Etiopiei

**Frumoasă țară Etiopia. După pustiu-
rile nesfârșite din Egipt și nordul Suda-
nului ai impresia că te afli pe o altă
planetă. Munții, acoperiți cu arbuști
care nu-și pierd niciodată haina verde,
cu bambus și eucalipti zvelți, îți des-
fată privirea. Deasupra salcîinilor pitici
din savană se înalță trufași baobabi
uriași, înălțuți de liane.**

Există suprafețe mari acoperite, cit vezi cu ochii, numai cu arbuști de cafea. În Yemen, țara vecină, fiecare arbust trebuie îngrijit cite 5—7 ani pînă să rodească înția oară. În Etiopia ei cresc în stare de sălbăticie și dau o recoltă de două ori mai mare.

Pămîntul este darnic, plin de roadă. După cum spune zicala: „înfigi în el un băț și crește un palmier“. Fauna este, de asemenea, pe măsura florei luxuriante. Țara este o imensă grădină zoologică. În Etiopia poți fotografia, fără prea mare bătaie de cap, hipopotami și maimuțe care se plimbă în libertate, iar dacă ai noroc — chiar și crocodili. Stepa e populată de tot felul de animale care pasc iarba grasă: zebu cu cocoșă, oi, capre, asini și cămile.

În privința animalelor domestice raportate la numărul de locuitori, Etiopia ocupă unul din primele locuri în lume.

Din pricina solului nisipos și a secetei, regiunile răsăritene și sudice sînt mai sărace. Dar cea mai mare parte din teritoriul țării reprezintă un ținut cu vegetație luxuriantă și cu o climă mai puțin toridă decît restul Africii. În 1889, împăratul Menelik al II-lea a hotărît să-și așeze capitala în acest ținut, pe versantul muntelui Entoto, la o înălțime de două mii cinci sute de metri. Orașul a căpătat numele poetic de Addis-Abeba, ceea ce în limba amhară înseamnă „Floare nouă“.

Ca orice oraș în plină dezvoltare, Addis-Abeba te izbește prin varietate. La hotel mi s-a înmînat un pliant multicolor. Pe copertă scria laconic: „Etiopia — țară a contrastelor“. Ceea ce este perfect valabil și pentru capitală.

Noile cartiere sînt foarte frumoase și făgăduiesc să fie și mai atrăgătoare de îndată ce construcțiile vor fi eliberate din încetușarea schelelor. Clădirile sînt moderne, construite din sticlă și beton și nu seamănă una cu alta. În fiecare din ele arhitecții au investit o notă personală, originală, folosind în mare măsură materiale de construcții ultramoderne puse la dispoziție de industria americană și italiană. Majoritatea arhitecților sînt italieni.

Construcțiile sînt, bineînțeles, costisitoare. Dar multe din ele îți stîrnesc admirația. Cea mai frumoasă este, după părerea mea, Casa Africii. În mai 1963, s-a desfășurat

acolo, conferința șefilor de state și guverne ale țărilor africane. La Casa Africii a fost adoptată Charta unității africane, iar acum lucrează acolo Comisia economică a O.N.U. pentru Africa.

Toți participanții la împlinirea de anul trecut a liderilor africani au sădit cite un copac. Acum arborii depășesc un stat de om. La Addis-Abeba sînt în general mulți copaci, multe flori și multă verdețură, ceea ce constituie, s-ar putea spune, principala podoabă a orașului.

Pe alocuri, după ce treci pe lângă ultimele construcții noi, ai impresia că ai ieșit afară din oraș. Dincolo de ele încep să se înalțe păduri de eucalipti, iar aici-colo, la umbra copacilor, se feresc de arșiță căsuțe de lut în care își duc traiul modest majoritatea celor 450 000 de locuitori ai capitalei. Acest peisaj se întinde, uneori, pe o distanță de jumătate de kilometru, după care se ivește din nou o insuliță cu construcții moderne de piatră, ca în orice capitală europeană.

Noile cartiere nu sînt legate între ele prin străzi obișnuite, așa cum există în partea centrală, mai veche a orașului, ci prin panglicile late, asfaltate ale autostrăzilor. Pe aceste magistrale moderne lunecă neîntrerupt șiruri de automobile, iar de o parte și de alta a lor, pe trotuare, circulă pietonii. Cei mai mulți umblă desculți. Femeile poartă umbrele, iar bărbații își aruncă peste haină niște vâluri albe — șamma, cum li se spune — cu care își înfășoară, pe vreme rece, gîtul și capul. Unii dintre ei au umbrele iar alții poartă de-a curmezișul umerilor bastoane, ținîndu-se cu mîinile de capetele lor. E o amintire a sulitei, de care etiopienii nu s-au despărțit secole în șir. Dealtmînteri și astăzi sulita este un însoțitor permanent al țăranilor și păstorilor din satele mai depărtate de capitală.

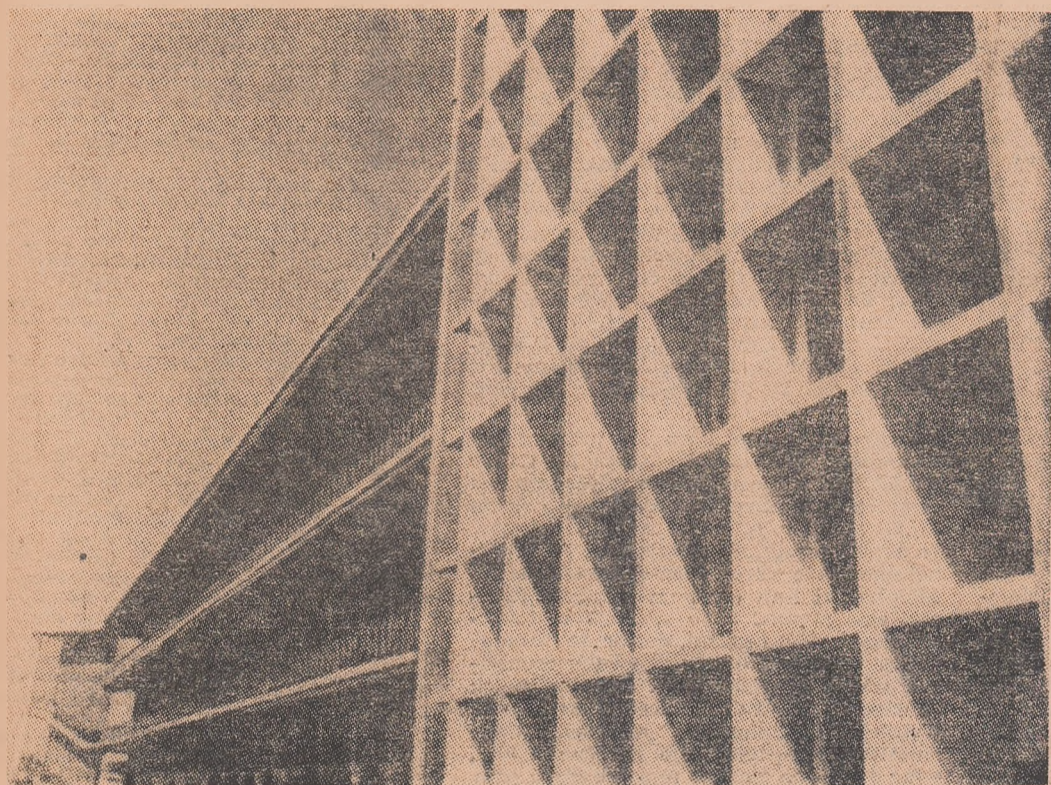
...În Etiopia semnele progresului se observă pretutindeni: în dezvoltarea orașelor, în extinderea rețelei de învățămînt, în construirea de noi întreprinderi. Se simte foarte mult necesitatea creării unei industrii proprii pe baza folosirii mai complete a resurselor naturale, extrem de bogate de altfel. Potrivit unor date ale O.N.U., Etiopia ocupă unul din ultimele locuri în privința venitului pe cap de locuitor. Locuitorii țării trăiesc chiar mai prost decît în statele vecine: Kenya, Uganda și Tanganica. La o populație de peste 22 000 000 de locuitori nu există nici măcar 100 000 de muncitori industriali.

Din septembrie 1962, Etiopia a trecut la realizarea celui de al doilea plan cincinal. Guvernul acordă o deosebită atenție reformelor administrative și reorganizării aparatului de stat. S-a trecut, de asemenea, la organizarea unor mari ferme agricole, dotate cu tehnică modernă, s-a proiectat construirea citorva întreprinderi noi, sporirea exporturilor și reducerea importurilor unor mărfuri pe baza dezvoltării producției locale. Toate aceste măsuri dovedesc tendința vădită a guvernului de a consolida sectorul de stat. Dar ele ridică o problemă dificilă: de unde să se ia fonduri pentru toate proiectele?

Guvernul Etiopiei creează condiții pentru atragerea capitalurilor străine. Recent a fost emis un decret care stimulează investițiile particulare străine și indigene.

...În ciuda contrastelor, călătorul își dă seama că suflul nou al secolului XX pătrunde pînă în cele mai depărtate unghere ale acestei țări frumoase și bogate, dăruită de natură cu tot ceea ce e necesar unui trai îmbelșugat.

P. Demcenko

Una din nenumăratele școli noi din Etiopia care pregătește anual 250 de specialiști.

Salba de corali
a oceanului

POPAS

ÎN

INSULA

MIRODENIILOR

Cînd am zărit prin hublourile avionului contururile unei insule înecate în verdețură m-am bucurat așa cum se bucură marinarii cînd bănuie la orizont o fișcă de uscat. Lucru explicabil, dealtmînteri, deoarece eram după douăzeci de ore de zbor istovitor. Sub aripa avionului se întindea splendidul Zanzibar, „salba de corali a Oceanului Indian“.

Am coborît numai decît din avion, savîrînd anticipat plăcerea pe care ne-o făgăduiau pliantele turistice — aceea de a ne putea umple plămîinii cu aerul încărcat de aroma cuișoarelor din exotica insulă. Dar, spre marea noastră dezamăgire, din primul moment am fost izbiți de o zăpușeală insuportabilă, care anihila orice aromă. A fost înția surpriză pe care ne-a oferit-o insula.

Am fost găzduiți la un hotel amenajat în stil european. Pe culoarele liniștite nu se zărea tipenie de om. Arșița înăbușitoare potolise chiar și ținării. Portarul pe jumătate adormit m-a condus la proprietara hotelului, o femeie în vîrstă, solidă, cu o figură expresivă. După ce m-am prezentat dînsa mi-a urât în limba rusă bun venit. O nouă surpriză.

Seara, micul restaurant al hotelului era de obicei foarte aglomerat. Locatarii hotelului aveau locuri fixe iar ceilalți se înghesuiau în jurul unor mese lungi rezervate „publicului“. Din cînd în cînd murmurul pestriț din încăperea era acoperit de acordurile unei melodii de jazz. Barmanul încerca să alunge plictiseala. Deodată, dintr-un ungher depărtat în care se adunase un grup numeros de tineri, răzbătu pînă la mine o melodie cunoscută. Băieții cîntau în surdînă, dar expresiv, „Internaționala“.

Să revenim, însă, la „aerul încărcat de aroma cuișoarelor“. Zanzibarul este, în-

tr-adevăr, bogat în această cultură. Patru milioane și jumătate de rădăcini reprezintă, nici vorbă, o cifră impresionantă. Cuișoarele au fost aduse în Zanzibar de arabi și tot moșierilor arabi le-au aparținut toate plantațiile. În fiecare an, în iulie, cînd bobocii stau gata-gata să plesnească, căpătînd o nuanță trandafirie, plantațiile erau invadate de argași. Se făcea stringerea recoltei. Ziua de muncă începea în zori și se sfîrșea în amurg. Țăranii cîștigau nimica toată: cite 3-4 șilingi pe zi. În trecut cuișoarele reprezentau aproape 70 la sută din exporturile Zanzibarului.

...Lîngă cheiurile principalului port al insulei se întînd, pe citeva hectare, depozite în care sînt păstrate cuișoarele. Acolo se simte, într-adevăr, aroma acestor mirodenii. Din vînzarea mirodeniilor achiziționate în Zanzibar firmele străine realizau anual beneficii în valoare de circa șase milioane de lire sterline, ceea ce depășea de două ori veniturile anuale ale insulei.

Și acum să vorbim și despre „Internaționala“. Anul acesta, la 12 ianuarie, în întreaga lume s-a răspîndit vestea că în Zanzibar e revoluție. În numai citeva ore răsculații au ocupat pozițiile cheie din capitala țării, au luat cu asalt poliția și către sfîrșitul zilei controlau în întregime situația din insulă. Sultanul a fost răsturnat de la putere, iar guvernul de atunci arestat.

Au fost oare aceste lucruri o surpriză? Nu.

Poporul Zanzibarului încercase ani de-a rîndul să scuture jugul colonial, iar după dobîndirea independenței luptase mai departe pentru libertate definitivă, pentru eliberarea socială. Și lupta a fost încununată de succes. Puterea a fost preluată de

partidul Afro-Shirazi, care se sprijinea pe păturile sărace de la orașe și sate, și Zanzibarul a fost proclamat republică populară și s-a unit cu Tanganica.¹⁾ În țară a început o viață nouă.

Guvernul a dovedit prin acțiuni concrete de partea cui se află. A naționalizat pămîntul, lichidînd definitiv jugul feudal. Întreprinderile de prelucrare a cuișoarelor și nucilor de cocos, ca și sistemul electroenergetic au trecut în mina statului.

Recent a fost aprobat planul trienal de dezvoltare a economiei în care principala atenție se acordă acelor ramuri din industria ușoară care vor utiliza materiile prime încă nefolosite. În felul acesta Zanzibarul va putea produce zahăr, orez, conserve, ciment, încălțăminte, țigări ș.a. Un loc important în planul trienal îl ocupă ocrotirea sănătății și învățămîntul. Se prevede construirea a 20 de școli elementare, a 3 școli medii și a unei universități, precum și a citorva spitale.

Una dintre cele mai importante cuceriri revoluționare o constituie, indiscutabil, naționalizarea pămîntului și reforma agrară. Guvernul își propune ca în cel mai scurt timp pămîntul să fie împărțit țăranilor săraci, stăpînii lui de drept, și să dezvolte agricultura pe baze cooperatiste și colective.

E un adevăr de netăgăduit că revoluția a instaurat în Zanzibar o putere nouă. Această putere și-a ales drept simbol sapa țărănească, iar drept imn „Internaționala“ proletară.

¹⁾ Astăzi cele două țări alcătuiesc Republica Unită Tanzania. — N.R.

I. Pencenko

UMOR • UMOR

Intâlnire la ceas

— O fi rămas în urmă
clepsidra ei.

Feri și azi

— Nu se vede nici
una din ele.

— ...vine, nu vine...

Desene de V. Cernikov

Cooperativa IGIENA

Sediul central : București
Str. Dr. Pasteur 60
telefon 15.91.02

Execută prin unitățile sale din întreg
euprinsul orașului București, cu personal
de înaltă calificare profesională :

- Coafuri moderne pentru femei
- Cosmetică
- Vopsitul părului în toate nuanțele
- Ondulațiuni permanente naturale reci și în ulei
- Manicure
- Pedicure
- Șampon
- Freccii
- Masaje faciale
- Spălatul capului
- Tunsori moderne pentru bărbați

Saloane speciale de frizerie și coafură

COMPLEXUL PENTRU
INDUSTRIALIZAREA
LEMNULUI

C. I. L.
BRAILA

PRODUCE:

PLACI AGLOMERATE CU RĂȘINI DE UREOFORMALDE-
HIDA DIN AȘCHII DE LEMN TRIPLU STRATIFICATE

ECONOMICE, STABILE, GROSIMI UNIFORME, RANDAMENT
SPORT LA CROIRE, PERFECT PLANE, FORMATE PRACTICE.
SE POT FURNIRUI etc.

Domenii de utilizare:

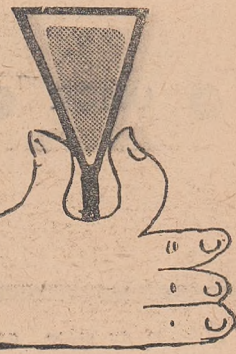
MOBILIER, PLAFOANE, PEREȚI DESPĂRȚITORI, AMENA-
JARI INTERIOARE, VAGOANE TRAMVAIE, LAMBRIURI,
CONSTRUCȚII NAVALE etc.

Greutate specifică 60 kg/mc. Grosimi : 8, 12, 16, 19, 22, 25 mm
Formate : 1.830/3.660, 1.830/1.830 mm, 2.440/1.830, 1.220/1.830 mm

Băutura Fină

ICHIOR

Aperitiv: CARPAȚI Deserte: VISINATĂ EXTRA,
VANILIE, MANDARINE, CAISE, NUCĂ, SELECF, MONOPOL

ALBALUX

MAȘINA
DE SPĂLAT
RUFEE

Spală, limpezește și stoarce în 8-10 minute o cantitate de 2,5 kg rufe uscate cu un consum de energie electrică care costă 0,15 lei

Se poate
cumpăra și
cu plata în
rate lunare

Pentru zilele reci creatorii de modă sovietici vă propun un ansamblu din stofă groasă, cu guler de blană în tonul fesăturii

AFLAȚI CĂ...

• ...într-o singură zi (e vorba de o zi obișnuită, căci pentru ajunul sărbătorilor se adaugă un procent impresionant) magazinele din Moscova vînd 40.000 de flacoane de parfum, 8.000 de costume, 40.000 de discuri, 2.500.000 de sticle de lapte. În seara de revelion moscoviții cumpără nu mai puțin de 1.500.000 de sticle de șampanie.

• ...în ultimii 10 ani capitala U.R.S.S. și-a extins limitele cuprinzînd peste 120 de așezări învecinate.

• ...letonului R. S. Țesulevici i s-a acordat medalia de aur la concursul internațional al latinisților. El a scris în limba lui Horațiu un poem închinat cosmonautului Iuri Gagarin.

• ...lingviștii au calculat că populația globului vorbește peste 6.000 de limbi și dialecte. Marea majoritate a oamenilor — 1.675 milioane — folosesc, însă, 13 limbi. Dintre acestea, limbi ruse îi revine, după numărul celor care o vorbesc, locul al treilea, pe care-l împarte cu limba spaniolă.

• ...cea mai lungă linie aeriană continentală leagă Moscova de Petropavlovsk din Kamciatka și măsoară 8.840 km. În lunile de vară avioanele de pe această linie transportă 200.000 de pasageri — populația unui oraș.

NU
NUMAI
FEMEILE...

Pe măsură ce anii trec, locuitorii arhipelagului birmanez Mergui întineresc. Cum au ajuns ei să învingă legile firii? Cu ajutorul unei simple operații aritmetice. Și anume: se consideră că orice copil nou-născut are respectabila vîrstă de 60 de ani. După un an de existență copilul are, deci, 59 de ani. Și așa mai departe. Așa se face că oamenii în puterea vîrstei numără aici doar... 5 sau 10 primăveri. Ce se întîmplă, însă, cu cei care se încapăținează să trăiască peste 60 de ani? Nimic mai simplu: la „zero ani” (după calculele locale) se mai adaugă zece, după care omul continuă să întinerască.

...DAR
NUMAI
BĂRBAȚII

O firmă franceză a creat, în urmă cu cîțiva ani, un parfum pentru bărbați,botezat... „Mireasma bancnotelor”. „Folosiiți noul nostru parfum și veți avea minosul unui om bogat” — recomanda reclama ce însoțea apariția pe piață a parfumului cu mireme de bancnote proaspăt ieșite de sub teasc. Inovația creatorilor de parfumi n-a fost, însă, apreciată la nivelul strădaniei lor.

(Din „Vokrug sveta”)

PROFESII...

Nu despre învățători, medici sau oțelari va fi vorba în cele ce urmează. Și nici despre „focșiștii la cazanele atomice” sau cosmonauți, profesii care, deși noi, sînt, de pe acum, destul de răspîndite. Va fi vorba, deci, despre unele îndeletniciri mai puțin cunoscute și poate

tocmai de aceea mai originale, după cum veți putea singuri constata din cele câteva exemple alese din săptămînalul „Nedelea”.

În orașul italian Parma, patria celebrului parmezan, există specialiști a căror misiune constă în „a asculta” brînzeturile. Simțul lor auzitiv e atât de ascuțit încît lovind bucata de brînză cu niște ciocănele de argint pot să determine dacă e bună spre a fi pusă în vînzare.

Dar pe primul loc în ceea ce privește ocupațiile mai puțin obișnuite se situează, pare-se, continentul american. Cîteva „mostre”: pentru a controla calitatea, mai ales moliciunea, saltelelor, există oameni care își petrec orele de muncă plimbîndu-se desculți pe saltele. „Profesia” altora se rezumă la... ștergerea muștărilor pe care din plictiseală, unii călători din metrouri le adaugă frumosele chipuri feminine de pe diferite reclame. Destul de neobișnuită pare și îndeletnicirea de a purta un timp pantofii noi pe care urmează apoi să-i încalțe factorii poștali...

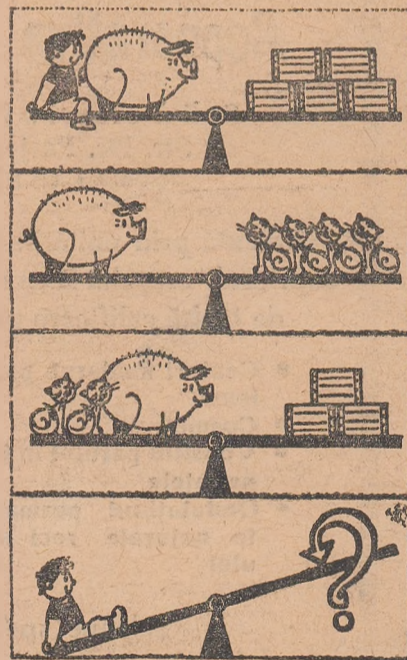
Tot peste ocean întîlnim „specialiști” în mirosirea șuncii și a butoaielor. Alții se ocupă cu spargerea farfurilor, pentru a le determina fragilitatea. Mai există, în sfîrșit, profesia de oameni-umbră; cei care o practică au datoria de a „eclipsa” sursele de lumină ale aeroporturilor, plasîndu-se între acestea și avioanele care aterizează.

Demonstrați-vă perspicacitatea!

Băiatul și purcelul cîntăresc cît cinci lăzi.

Purcelul cîntărește cît patru pisici.
Două pisici și purcelul cîntăresc cît trei lăzi.

Cîte pisici au aceeași greutate cu băiatul?

Desene de I. Makarenko

Băiatul cîntărește cît șase pisici.

COLTUL GOSPODINEI

Vă sfătuim:

CURATAȚI petele de orice fel de pe obiectele lăcuite frecîndu-le cu felii de cartof crud. Arama își va recăpăta strălucirea dacă o veți curăța cu bucățele de cartof crud.

CEAPA crudă îndepărtează rugina de pe cuțite, furculițe, linguri și de pe orice obiecte de fier.

O LINGURIȚĂ de ceai umezit face să dispară mirosul de pește sau de ceapă al vaselor de bucătărie.

LUCIUL de pe stofele de culoare închisă se îndepărtează prin frecare cu un tampon muiat în cafea tare.

O SOLUȚIE de apă și amoniac, în proporții egale, scoate petele de fructe de pe țesăturile albe.

LA NEVOIE, două bucățele de zahăr dizolvate în puțin oțet pot înlocui vinul alb din sosuri.

O CÎRPA curată, muiată în oțet și așezată pe capacul vasului în care fierbeți varza, va împiedica răspîndirea mirosului neplăcut.

(După „Nedelea”)

USA

Mișa și cu mine am primit sarcina să meșterim o ușă pentru Expoziția internațională de la Broogliefast (Antarctida).

— Ușa noastră trebuie să fie cea mai bună, cea mai neobișnuită, cea mai originală! — ne-a spus inginerul-șef. — Să-mi faci o ușă cum nu s-a mai văzut în Antarctida. Să rămînă toți cu gura căscată. Ați înțeles?

— E în ordine, — a declarat Mișa. — Or să rămînă cu gura căscată.

După vreo două zile i-am adus inginerului-șef schișele primei variante a ușii.

— Nu merge — a spus inginerul-șef. — Ușa noastră trebuie să fie în primul rînd confortabilă. Ori, pe asta nu poți nici măcar să dormi! Încearcă să te culci pe o clanță!

— S-o scoatem — a propus Mișa.

— Just! — a încuviințat inginerul-șef. — Și n-ar fi rău să montați în ușă un duș. Ar fi ceva nou. Sau, și mai bine, o cadă de baie!

După o lună i-am adus o nouă variantă de ușă, prevăzută cu tot confortul, pînă și cu telefon. Ingerul-șef ne-a apreciat dar nu s-a arătat prea încîntat.

— E groaznic! — ne-a reproșat el. — Ușa noastră scîrție!

— De aia-i ușă, ca să scîrție — am încercat noi să obiectăm. — Și apoi, dacă în ea se doarme, se vorbește la telefon și se face baie, astea-s motive serioase ca să scîrție!

— Nu se poate — a spus inginerul-șef, — zgomotul e inter-

zis în întreaga lume civilizată. Inclusiv în Antarctida.

— Interdicția privește claxoanele mașinilor, nu ușile! — mi-am luat inima-n dinți.

— Apropo, — a spus inginerul-șef — de ce nu v-ați gîndit că ușa noastră ar putea să îndeplinească funcția de troleibuz? Cum? !... Cred că n-ar fi rău...

— Am studiat problema — i-a spus Mișa. — Dar nu ne iese un troleibuz, ci un autobuz. Nici așa nu-i rău: o ușă încăpătoare, interurbană, funcționînd cu benzină de aviație.

— Fiindcă veni vorba — a spus inginerul-șef — de ce n-ați face-o să zboare?

După vreo șase luni ușa putea să și zboare.

— Știi, mi se pare că am cam sărit peste cal — a spus inginerul-șef. — Mi-ar plăcea ca ușa noastră să aibă ceva personal, ca să zic așa, ceva uman. Nu credeți?

— Așa e! — a încuviințat Mișa. — Propun s-o înzestram cu niște picioare.

— Ce să faci ușa cu picioarele? — mi-am exprimat nedumerirea.

— La expoziție se va da un banchet. N-ar fi rău ca ușa noastră să danseze.

— Ideea nu-mi displace — a spus inginerul-șef. — Dar să danseze fără picioare. Cu picioarele știe să danseze oricine!

După un an ușa noastră știa să danseze. Sosise timpul s-o trimitem la expoziție. Se apropia ziua deschiderii.

— Ce credeți, n-am omis

nicic? — a întrebă inginerul-șef.

— Just! Cîrligul! — s-a bucurat inginerul-șef. — Foarte bine că mi-ai amintit. Ușa noastră trebuie... trebuie... ei, ce trebuie să facă?

— Să prindă pește, — am răspuns, vîlguit.

— Se va face! — a spus Mișa. — Antarctida o să rămînă cu gura căscată.

În ultimele trei zile și trei nopți am făcut-o și pe asta. Ușa era terminată. Eram convins că ne-am irosit puterile de pomană dar, spre marea mea nedumerire, ușa noastră a fost distinsă cu premiul cel mare.

Situația era clară.

În momentul de față Mișa și cu mine confecționăm o lopată destinată unei expoziții de construcții. E o unealtă foarte originală... Modernă, numai din sticlă și beton. În plus, e prevăzută cu un ecran lat, e impermeabilă și autoinflamabilă.

Instalația de televiziune am și montat-o, dar de vreo opt luni ne tot chinăm s-o învățăm trei limbi străine: franceza, engleza și italiana. Desigur, e cumplit de greu, dar sintem ferm convinși că o lopată-poliglot are să ne asigure un oarecare succes la expoziție.

Ne străduim. Lucrăm. Ne stoarcem creierii.

Mark Rozovski